

Lagrådsremiss

Vissa skollagsfrågor

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 30 augusti 2018

Gustav Fridolin

Eva Lenberg
(Utbildningsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I denna lagrådsremiss föreslås ändringar i skollagen (2010:800) som innebär följande.

Ersättning till enskilda huvudmän för barn och elever som går i fristående förskolor, skolor eller fritidshem ska ges med grundbelopp, strukturbelopp och i förekommande fall tilläggsbelopp. Vidare bedömer regeringen att alla skolhuvudmän bör redovisa ekonomisk information på skolenhetsnivå och att den informationen bör publiceras av Statens skolverk på ett sätt som möjliggör jämförelser mellan skolhuvudmännen.

Det införs ytterligare grunder för återkallelse av godkännande av enskild huvudman eller beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg. Godkännanden eller beslut om rätt till bidrag som inte utnyttjats inom två år ska som huvudregel återkallas. Godkännanden och beslut om rätt till bidrag ska också återkallas på begäran av huvudmannen. Beslut om rätt till bidrag ska även kunna återkallas efter konkurs eller likvidation.

Det lämnas också förslag som innebär att en elevs hemkommun alltid ska yttra sig inför mottagande till utbildning i en fristående gymnasiesärskola, att bestämmelserna om betygssättning ska justeras så att möjligheterna till undantag blir enhetliga på gymnasial nivå och att kommuner ska kunna få rätt att sätta betyg vid distansundervisning av utlandsvenska elever som varaktigt vistas utomlands.

Förslaget till lag om ändring i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2019. Bestämmelserna om strukturbelopp föreslås tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2020.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	5
3	Ärendet och dess beredning	17
4	Reglerna om bidrag till enskilda huvudmän ska förtydligas	18
4.1	Det finns behov av att säkerställa lika villkor i bidragssystemet	18
4.2	Nuvarande reglering	18
4.3	Strukturbelopp införs som ny kostnadspost	20
4.4	Reglerna för fastställande av bidrag för lokalkostnader har förtydligats	23
5	Insynen i skolors ekonomi behöver öka	25
5.1	Ekonomisk information finns inte tillgänglig på skolnivå	25
5.2	Skolhuvudmän bör redovisa skolors ekonomiska förhållanden	26
6	Bestämmelserna om återkallelse av ett godkännande som huvudman ska kompletteras	31
6.1	Bestämmelserna om vad som ska gälla om ett godkännande som huvudman inte utnyttjas är oklara	31
6.2	Godkännanden som inte utnyttjas ska återkallas	34
6.3	Ett beslut om rätt till bidrag ska återkallas på samma grunder som ett godkännande	39
7	En sökandes hemkommun ska alltid yttra sig inför mottagande i gymnasiesärskola	41
7.1	Nuvarande reglering	41
7.2	En hemkommun ska alltid yttra sig	43
8	Bestämmelserna om undantag vid betygssättning på gymnasial nivå ska vara enhetliga	44
9	Kommuner ska kunna få rätt att sätta betyg vid distansundervisning av utlandssvenska elever	46
9.1	Det saknas en bestämmelse om betygsrätt för kommuner vid distansundervisning utanför skolväsendet	46
9.2	Närmare om den nuvarande regleringen	47
9.3	Även kommuner ska kunna få sätta betyg	48
10	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	50
11	Konsekvensbeskrivning	52
11.1	Ekonomiska konsekvenser för kommunerna och landstingen	52
11.2	Ekonomiska konsekvenser för enskilda huvudmän	52
11.3	Ekonomiska konsekvenser för staten	53
11.4	Konsekvenser för barnen och eleverna	53
11.5	Konsekvenser för det kommunala självstyret	54

11.6	Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män och för integrationen i samhället	54
11.7	Konsekvenser i förhållande till EU-rätten	54
12	Författningskommentar	55
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet.....	69
Bilaga 2	Betänkandets lagförslag i relevanta delar	71
Bilaga 3	Remissinstanser för betänkandet	78
Bilaga 4	Sammanfattning av remisspromemorian	79
Bilaga 5	Promemorians lagförslag i relevanta delar	81
Bilaga 6	Remissinstanser för remisspromemorian.....	87

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring av skollagen (2010:800).

2 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 8 kap. 21 och 22 §§, 9 kap. 19 och 20 §§, 10 kap. 37 och 38 §§, 11 kap. 36 och 37 §§, 14 kap. 15 och 16 §§, 15 kap. 26 §, 16 kap. 52 och 53 §§, 18 kap. 25 och 34 §§, 19 kap. 29, 45 och 46 §§, 20 kap. 38 §, 21 kap. 20 a §, 28 kap. 2 och 5 §§ och 29 kap. 24 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas elva nya paragrafer, 8 kap. 22 a §, 9 kap. 20 a §, 10 kap. 38 a §, 11 kap. 37 a §, 14 kap. 16 a §, 16 kap. 53 a §, 18 kap. 34 a §, 19 kap. 46 a § och 26 kap. 14 a–14 c §§, och närmast före 18 kap. 34 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

21 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid förskoleenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 22 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 23 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 22 §, *ett strukturbelopp enligt 22 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 23 §.

22 §

Grundbeloppet ska avse *ersättning* för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola.

22 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

9 kap.

19 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 20 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 21 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 20 §, *ett strukturbelopp enligt 20 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 21 §.

20 §

Grundbeloppet ska avse *ersättning* för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskoleklass.

20 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

10 kap.

37 §¹

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 38 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 39 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 38 §, *ett strukturbelopp enligt 38 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 39 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

38 §

Grundbeloppet ska avse *ersättning* för

1. undervisning,
2. lärverktyg,

Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

¹ Senaste lydelse 2015:73.

3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

38 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

11 kap.

36 §²

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 37 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 38 §. Bidraget består av ett grundbelopp enligt 37 §, ett strukturbelopp enligt 37 a § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 38 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

37 §

Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundsärskolan.

37 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grun-

² Senaste lydelse 2015:73.

der som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

14 kap.

15 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 16 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 17 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 16 §, *ett strukturbelopp enligt 16 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 17 §.

16 §

Grundbeloppet ska avse *ersättning* för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sina egna fritidshem.

Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

16 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

15 kap.

26 §

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. *De* kunskapskrav som rör säkerhet och *de* som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. *Sådana delar* av kunskapskrav som rör säkerhet *eller* hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

16 kap.

52 §³

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen, enligt 42 §, var skyldig att erbjuda utbildning på nationella program vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 53 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 54 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 53 §, *ett strukturbelopp enligt 53 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 54 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

53 §

Grundbeloppet ska avse *ersättning* för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader

Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

53 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

18 kap.

25 §⁴

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns

³ Senaste lydelse 2015:73.

⁴ Senaste lydelse 2012:109.

synnerliga skäl. *De* kunskapskrav som rör säkerhet och *de som* hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

synnerliga skäl. *Sådana delar av* kunskapskrav som rör säkerhet *eller* hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

34 §⁵

Varje fristående gymnasiesärskola ska vara öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman.

Varje fristående gymnasiesärskola ska vara öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman. *Bestämmelser om mottagande av en elev i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman finns i 19 kap. 29 §.*

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 19 kap. 47 § andra stycket.

En enskild huvudman behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 19 kap. 47 § andra stycket.

För individuella program gäller skyldigheten enligt första stycket bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

För individuella program gäller skyldigheten enligt första stycket bara om *den enskilde* huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

Yttrande från hemkommunen

34 a §

Innan en fristående gymnasiesärskola tar emot en sökande ska ett yttrande inhämtas från den sökandes hemkommun. Yttrandet ska innehålla uppgift om huruvida eleven tillhör gymnasiesärskolans målgrupp. Om eleven har sökt till ett individuellt program ska yttrandet också innehålla uppgifter om huruvida eleven kan följa ett nationellt program och om överenskomelse om bidrag för utbildningen enligt 34 § tredje stycket.

⁵ Senaste lydelse 2012:109.

19 kap.

29 §⁶

Huvudmannen för den sökta utbildningen prövar frågan om den sökande ska tas emot.

Huvudmannen för den sökta utbildningen prövar frågan om den sökande ska tas emot. *Bestämmelser om mottagande av en elev i en gymnasiesärskola med enskild huvudman finns i 18 kap. 34 §.*

Om hemkommunen enligt 18 kap. 5 § har beslutat att en sökande inte tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att söka till gymnasieskolan i hemkommunen så snart som möjligt.

Hemkommunen ska göra en bedömning av om en ungdom som har sökt till ett individuellt program har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande inte har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska den sökande tas emot på ett individuellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att så snart som möjligt söka till nationella program som anordnas av hemkommunen.

45 §⁷

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen enligt 18 kap. 27 § var skyldig att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 46 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 47 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 46 §, *ett strukturbelopp enligt 46 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 47 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

46 §⁸

Grundbeloppet ska avse *ersättning* för

1. undervisning,
2. lärmateriäl,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader

Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

⁶ Senaste lydelse 2012:109.

⁷ Senaste lydelse 2015:73.

⁸ Senaste lydelse 2012:109.

46 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

20 kap.

38 §⁹

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka *kunskapskrav eller från enstaka delar av sådana krav*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. *De kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av *kunskapskraven*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. *Sådana delar av kunskapskrav som rör säkerhet eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

21 kap.

20 a §¹⁰

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka *kunskapskrav eller från enstaka delar av sådana krav*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns synnerliga skäl. *De kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av *kunskapskraven*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns synnerliga skäl. *Sådana delar av kunskapskrav som rör säkerhet eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

⁹ Senaste lydelse 2015:482.

¹⁰ Senaste lydelse 2012:109.

26 kap.

14 a §

En kommun ska återkalla ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem och som kommunen har meddelat enligt denna lag, om den enskilde har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om tvångslikvidation.

14 b §

Statens skolinspektion ska återkalla ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet som myndigheten har meddelat enligt denna lag, om

1. utbildningen inte har startat senast vid början av det läsår som inleds två år efter godkännandet, eller

2. utbildningen i annat fall inte har bedrivits under en tid av två år.

Om det endast är en del av utbildningen vid en viss skolenhet som inte har startat eller inte längre bedrivs, får återkallelsen avse denna del av utbildningen.

Om det finns särskilda skäl får Skolinspektionen avstå från att återkalla godkännandet.

Ett godkännande som avses i första stycket ska också återkallas om den enskilde begär det. Om det endast är en del av utbildningen vid en viss skolenhet som den enskilde inte längre vill ha godkännande för, ska återkallelsen avse denna del av utbildningen.

14 c §

En kommun ska återkalla ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet eller ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem och som kommunen har meddelat

enligt denna lag, om

1. verksamheten inte har startat senast två år efter den första tidpunkt som godkännandet avser, eller

2. verksamheten i annat fall inte har bedrivits under en tid av två år.

Om det finns särskilda skäl får kommunen avstå från att återkalla godkännandet eller beslutet.

Ett godkännande eller beslut som avses i första stycket ska också återkallas om den enskilde begär det.

28 kap.

2 §¹¹

Beslut av Statens skolinspektion får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller 24 kap. 3 a § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 § eller 14 §, 1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller 24 kap. 3 a § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 §, 14 § eller 14 b § första eller andra stycket,

2. medgivande enligt 24 kap. 4 a § eller återkallelse av sådant medgivande enligt 26 kap. 13 §,

3. förklaring om rätt till bidrag enligt 24 kap. 6 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13 §,

4. statliga åtgärder för rättelse enligt 26 kap. 17 §,

5. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 §, eller

6. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

5 §¹²

Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 § eller 14 §, 1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 §, 14 § eller 14 c § första stycket,

2. bidrag enligt 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 35 § eller 19 kap. 45 §,

3. avstängning enligt 5 kap. 17 eller 19 §,

4. föreläggande för vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter enligt 7 kap. 23 §,

¹¹ Senaste lydelse 2015:802.

¹² Senaste lydelse 2018:749.

5. skolskjuts enligt 9 kap. 15 b § första stycket, 9 kap. 15 c § första stycket, 10 kap. 32 § första stycket, 10 kap. 33 § första stycket, 11 kap. 31 § första stycket, 11 kap. 32 § första stycket, 18 kap. 30 § första stycket eller 18 kap. 31 § första stycket,

6. ekonomiskt stöd till inackordering enligt 15 kap. 32 § eller 18 kap. 32 § första stycket,

7. medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt eller återkallelse av sådant medgivande enligt 24 kap. 23 eller 24 §,

8. rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 eller 15 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13 §,

8. rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 eller 15 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13 §, 14 a § eller 14 c § första stycket,

9. bidrag enligt 25 kap. 11 §,

10. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 §, eller

11. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

29 kap.

24 §¹³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, utöver vad som i övrigt följer av denna lag, meddela denna lag, meddela föreskrifter om

Regeringen får, utöver vad som i övrigt följer av denna lag, meddela föreskrifter om

1. att enskilda får sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,

2. att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor som avses i 1, och

2. att kommuner som bedriver distansundervisning av utlands-svenska elever som varaktigt vistas utomlands får sätta betyg samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,

3. ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall som avses i 1 och 2 ska få sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg.

3. att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor som avses i 1 och 2, och

4. ytterligare villkor för sådana beslut som avses i 3.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2019.

2. Bestämmelserna i 8 kap. 21 och 22 §§, 9 kap. 19 och 20 §§, 10 kap. 37 och 38 §§, 11 kap. 36 och 37 §§, 14 kap. 15 och 16 §§, 16 kap. 52 och 53 §§ och 19 kap. 45 och 46 §§ i den nya lydelsen och bestämmelserna i de nya 8 kap. 22 a §, 9 kap. 20 a §, 10 kap. 38 a §, 11 kap. 37 a §, 14 kap. 16 a §, 16 kap. 53 a § och 19 kap. 46 a § tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2020.

¹³ Senaste lydelse 2012:109.

3. De nya bestämmelserna i 26 kap. 14 b § första–tredje styckena och 14 c § första och andra styckena tillämpas inte i fråga om ett godkännande av en enskild som huvudman eller ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem, som har meddelats före ikraftträdandet. Statens skolinspektion eller den kommun som har meddelat ett sådant godkännande eller beslut om rätt till bidrag ska i stället återkalla godkännandet eller beslutet, om utbildningen eller verksamheten inte har startat senast två år efter det att lagen har trätt i kraft eller utbildningen eller verksamheten annars inte har bedrivits under denna period. Om det endast är en del av utbildningen vid en viss skolenhet som omfattas av ett godkännande och som inte har startat eller inte längre bedrivs, får återkallelsen av godkännandet avse denna del av utbildningen. Om det finns särskilda skäl får Skolinspektionen eller den kommun som har meddelat ett godkännande eller ett beslut om bidrag avstå från att återkalla godkännandet eller beslutet. Ett beslut om återkallelse får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av förvaltningsdomstolens beslut.

3 Ärendet och dess beredning

Den 14 juli 2011 gav regeringen en parlamentariskt tillsatt kommitté i uppdrag att bl.a. överväga om Statens skolverk och Skolinspektionen kan publicera information om offentliga och fristående skolor på ett mer lättillgängligt sätt så att elever, föräldrar och andra intressenter kan utläsa och jämföra olika skolors kvalitet (dir. 2011:68). Kommittén tog sig namnet Friskolekommittén. Inom ramen för kommitténs arbete träffades i maj 2013 en blocköverskridande sexpartiöverenskommelse som bl.a. innefattar att ett nytt nationellt obligatoriskt informationssystem för alla skolor ska skapas där det bl.a. ska finnas aktuell ekonomisk information och vara möjligt att följa resursanvändningen på varje skola. I överenskommelsen ingår också att regeringen ska låta göra en översyn av dagens bestämmelser för beräkning och beslut om bidrag till fristående skolor och en granskning av hur kommunerna redovisar sina kostnader för skolväsendet, se betänkandet *Friskolorna i samhället* (SOU 2013:56). Betänkandet har remitterats och remissinstansernas yttranden visade att det krävs en ordentlig genomlysning av hur budgetering och redovisning går till i kommuner och skolföretag för att kunna bedöma hur en jämförbar ekonomisk information ska kunna upprättas. I propositionen *Villkor för fristående skolor* (prop. 2013/14:112, bet. 2013/14:Ubu22, rskr. 2013/14:357) aviserades därför att en utredning skulle tillsättas med uppdrag att utreda och lämna sådana förslag som innebär att ekonomisk information ska redovisas på enhetsnivå, göra en översyn av systemet för bidrag till fristående skolor och granska hur kommunerna redovisar sina kostnader för skolväsendet.

Mot bakgrund av ovanstående beslutade regeringen den 14 september 2014 att en särskild utredare skulle kartlägga hur budgetering och redovisning går till i kommuner och hos enskilda huvudmän för fristående skolor 2014 (dir. 2014:126). Syftet var att en jämförbar ekonomisk information på skolenhetsnivå ska kunna presenteras. Utredaren fick även i uppdrag att se över bestämmelserna om beräkning av och beslut om bidrag till fristående skolor i syfte att säkerställa lika villkor mellan kommunala och enskilda huvudmän. Utredningen, som antog namnet *Skolkostnadsutredningen*, redovisade sitt uppdrag i betänkandet *Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor* (SOU 2016:66) den 11 november 2016. En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1* och betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Utbildningsdepartementet (U2016/04280/GV).

En arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet (U 2013:C) har utarbetat förslag om vissa ändringar av skollagen. I promemorian *Vissa skollagsfrågor – Del 4* (U2016/05181/GV) behandlas frågor som bl.a. rör återkallelse av godkännande av enskild som huvudman eller av beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg, yttrande inför mottagande i gymnasiesärskola och undantag vid betygssättning på gymnasienivå. Promemorian har remissbehandlats. En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 4* och promemorians lagförslag i *bilaga 5*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. En sammanställning av

remissyttrandena finns tillgänglig i Utbildningsdepartementet (U2016/05181/GV).

I denna lagrådsremiss behandlas Skolkostnadsutredningens förslag i den del som avser ekonomisk redovisning och vissa frågor som rör systemet för bidrag till enskilda huvudmän (avsnitt 3 och 4 i utredningens betänkande) samt promemorians förslag i alla delar utom förslaget om registerkontroll (avsnitt 3 i promemorian).

4 Reglerna om bidrag till enskilda huvudmän ska förtydligas

4.1 Det finns behov av att säkerställa lika villkor i bidragssystemet

Valfrihetsreformen som genomfördes inom skolväsendet i början av 1990-talet gav vårdnadshavarna möjlighet att inom det obligatoriska skolväsendet välja skola för sitt barn. Möjligheten att välja skola omfattar samtliga kommunala och fristående skolor i hemkommunen och i vissa fall även i en annan kommun än hemkommunen. Reformen innebar också att villkoren för fristående skolor blev mer lika de villkor som gällde för kommunala skolor, och ett kommunalt bidrag till huvudmännen för de fristående skolorna infördes (prop. 1991/92:95 och prop. 1992/92:230).

I dag gällande regler om bidrag till fristående skolor trädde till allra största delen i kraft den 1 juli 2009 och bygger på förslagen i propositionen Offentliga bidrag på lika villkor (2008/09:171). Syftet med att ändra regleringen var främst att skapa ökade förutsättningar för att fristående och kommunala verksamheter ska kunna bedrivas på rättvisa och likvärdiga villkor, genom en ökad öppenhet och tydlighet i hur de kommunala bidragen till fristående verksamheter ska fastställas (prop. 2008/09:171 s. 25).

Enskilda huvudmän kan med stöd av skollagen överklaga beslut om bidrag till allmän domstol. Sedan 2009 har långt över 1 000 överklaganden prövats. För att säkerställa lika villkor mellan kommunala och enskilda huvudmän och att insynen i hur underlaget för bidragsbesluten beräknas och hanteras ska vara så stor som möjligt finns det behov av förändringar i dagens regler för beräkning och beslut om bidrag till fristående förskolor och skolor samt till vissa enskilt bedrivna fritidshem och pedagogisk omsorg med enskild huvudman.

4.2 Nuvarande reglering

Av skollagen (2010:800) framgår att hemkommunen ska lämna bidrag till den enskilde huvudmannen för varje elev. Bidraget ska bestå av ett grundbelopp och, i förekommande fall, ett tilläggsbelopp för barn och

elever med omfattande behov av särskilt stöd eller elever som har rätt till modersmålsundervisning.

För fristående skolor ska grundbeloppet bestå av posterna undervisning, lärverktyg, elevhälsa, måltider, administration, mervärdesskatt samt lokalkostnader. Motsvarande gäller för förskolor, pedagogisk omsorg samt fritidshem med enskild huvudman, med vissa anpassningar till dessa verksamheters särart (8 kap. 21–24 §§, 9 kap. 19–21 §§, 10 kap. 37–39 §§, 11 kap. 36–38 §§, 14 kap. 15–17 §§, 16 kap. 52–55 §§, 19 kap. 45–48 §§ och 25 kap. 11–14 §§). De olika posterna i grundbeloppet ska bestämmas utifrån kommunens budgeterade kostnad per barn och elev för det aktuella året, med undantag för beloppen för administration samt för mervärdesskatt där schablonbelopp används.

Enligt skollagen ska i utbildningen inom skolväsendet hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgoda sig utbildningen (1 kap. 4 § andra stycket skollagen). Från och med den 1 juli 2014 har skollagen förtydligats så att det uttryckligen anges att kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (den paragraf där detta kommer till uttryck benämndes tidigare 2 kap. 8 a §, men har den 1 juli 2018 bytt beteckning till 2 kap. 8 b §.). Många kommuner använde sig redan tidigare av en viktad resursfördelning, utifrån framför allt socioekonomiska kriterier. Vidare ansvarar alla rektorer och förskolechefer, såväl i kommunalt som enskilt bedriven verksamhet, för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 10 §).

Bestämmelserna om resursfördelning efter barns och elevers behov och förutsättningar är allmänt hållna och anger enbart att kommunerna måste ta hänsyn till detta i sin resursfördelning. Hur detta närmare ska ske, efter vilka principer resursfördelningen viktas och hur stor del av resurserna som fördelas efter dessa utgångspunkter är upp till kommunerna själv att avgöra. Den grundläggande principen om lika villkor mellan kommunala och fristående verksamheter innebär dock att de resurser som kommunen på detta sätt fördelar till sina förskolor, skolor och fritidshem även ska komma fristående verksamheter till del.

De allra flesta kommuner använder någon form av socioekonomiska kriterier som utgångspunkt för fördelningen, t.ex. föräldrars utbildningsbakgrund, huruvida barn och elever eller vårdnadshavare är födda i landet, i vilket område inom kommunen barnet eller eleven är bosatt, eller det faktum att förskolan eller skolan är belägen i ett glesbygdsområde. Det finns en stor variation i vilka kriterier som används och på vilket sätt. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har tagit fram en skrift till vägledning för kommunerna på området (Socioekonomisk resursfördelning – så kan kommunerna göra, SKL 2014). Många kommuner använder enligt utredningen beteckningen strukturbidrag för dessa resurser, men även andra begrepp förekommer.

Regeringen har genom statsbidraget enligt förordning (2018:49) om statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling avsatt medel för ett extra statligt stöd som fullt utbyggt omfattar sex miljarder kronor årligen. Regeringens satsning är ett exempel på hur resurser till kommu-

nala och enskilda huvudmän kan viktas med hänsyn till socioekonomiska faktorer utifrån ett årligt index som framräknas av Statistiska centralbyrån. De variabler som ingår vid beräkningen av indexet är elevens kön och året då en invandrad elev kom till Sverige, vårdnadshavarnas utbildningsnivå och inkomst, ekonomiskt bistånd till vårdnadshavaren, om eleven är folkbokförd på samma adress som båda sina vårdnadshavare, antalet syskon som är folkbokförda i hemmet samt den socioekonomiska statusen på bostadsområdet där eleven är folkbokförd. De huvudmän som får motta störst del av stödet har skolor baserade i områden med en stor andel elever med sämre socioekonomisk bakgrund. Det bör i sammanhanget lyftas att fram att detta statsbidrag kan sökas av såväl kommunala som enskilda skolhuvudmän. För att inte enskilda huvudmän som kan ansöka om statsbidraget ska ersättas dubbelt, ska en kommun som själv fått del av bidraget inte ta med dessa resurser i basen för beräkning av bidrag till enskilda huvudmän. Detta gäller alla riktade statsbidrag som kan sökas för såväl kommunala som enskilda huvudmän och får anses följa av ändamålet med kommunala bidrag till enskilda huvudmän – att fördela resurser utifrån lika villkor.

4.3 Strukturbelopp införs som ny kostnadspost

Regeringens förslag: Det ska anges i skollagen att bidraget till enskilda huvudmän för förskolor och skolor, förutom grundbelopp och i förekommande fall tilläggsbelopp, även ska bestå av ett strukturbelopp. I strukturbeloppet ska de resurser ingå som fördelas utifrån barns och elevers olika förutsättningar och behov, med undantag för sådana resurser som fördelas enligt reglerna om tilläggsbelopp. Av bestämmelserna om grundbelopp ska det framgå att grundbeloppet ska avse en basersättning till de enskilda huvudmännen.

Regeringens bedömning: Kommuner bör vara skyldiga att redovisa på vilka grunder som strukturbeloppet har räknats fram och på vilket sätt det ska komma verksamheter med enskild huvudman till del.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningen föreslår att strukturbelopp även ska ingå i bidrag som ges till enskilda som bedriver pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem och att skollagens bestämmelse om att kommuner ska fördela resurser utifrån barns och elevers olika förutsättningar och behov även ska omfatta pedagogisk omsorg.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget, däribland *Kammarrätten i Stockholm*, *Statens skolinspektion*, *Sameskolstyrelsen*, *Konkurrensverket*, *Bokföringsnämnden*, *Mittuniversitetet*, *Tillväxtverket*, *Datainspektionen*, *Grums*, *Göteborgs*, *Järfälla*, *Landskrona*, *Linköpings*, *Nacka*, *Norrköpings*, *Skellefteå*, *Stockholms*, *Svalövs*, *Vadstena* och *Varbergs kommuner*, *Idéburna skolors riksförbund*, *Kalmarsunds gymnasieförbund*, *Academedi AB*, *Föräldraalliansen Sverige*, *Handikappförbundet*, *Autism- och Aspergerförbundet* och *Landsorganisationen i Sverige (LO)*.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) avstyrker att det införs en generell skyldighet att redovisa ett strukturbelopp då inte alla kommuner har skäl att vika resurser på socioekonomiska grunder. Om lagregleringen ändå införs anser SKL att en kommun självklart måste förklara hur den fördelar resurser, inklusive eventuella socioekonomiskt viktade resurser, men att det behöver ske på en övergripande nivå. Detta då bakgrundsvariabler som exempelvis föräldrars utbildningsbakgrund och migrationsbakgrund är integritetskänsliga uppgifter.

Friskolornas riksförbund avstyrker förslaget i den form det ges i utredningen. Förbundet vänder sig inte mot en fördelning utifrån någon form av socioekonomiska faktorer och anser att det är bra att det så kallade strukturbeloppet förs in i skollagens bestämmelser om bidrag. Förbundet anser dock att själva beräkningen och fördelningen inte är tydlig och att den föreslagna regleringen i sig är otillräcklig. En fristående verksamhets enda betydande intäktskälla är bidraget från kommunen. Det leder enligt förbundet till stor rättsosäkerhet och ekonomisk osäkerhet när förutsättningarna för just den enda intäktskällan kan variera i så stor omfattning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Det faktum att kommunerna har ett stort utrymme att avgöra hur resursfördelningen ska viktas efter barns och elevers olika behov och förutsättningar har inneburit att de modeller som används kan variera mellan olika kommuner, såväl utifrån vilka kriterier som viktningen sker som hur stor del av resurserna som fördelas på detta sätt. Detta, i kombination med att det saknas tillräckligt styrande regler om redovisning av hur denna del av bidraget har beräknats, har enligt utredningen inneburit att många verksamheter med enskild huvudman upplever en osäkerhet om, och i vilken omfattning, de får del av dessa resurser. Strukturbidraget har, vilket inte förutsågs när lagstiftningen togs fram, utvecklats till att bli ett mellanting mellan grundbelopp och tilläggsbelopp. Detta har skapat en otydlighet i systemet.

Införande av ett strukturbelopp gör att transparensen i beräkning och beslut om bidrag ökar

Bidragssystemet är utformat utifrån principen om lika villkor mellan kommunala och enskilda huvudmän. Dagens regelverk syftar till att skapa transparens vid beräkning av och beslut om bidrag just för att säkerställa lika villkor. Som utredningen konstaterar finns det dock, när det handlar om den resursfördelning som beräknas utifrån socioekonomiska kriterier, en bristande transparens som medför ett behov av att förändra dagens regelverk.

Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att det i skollagen bör tydliggöras att det i bidragssystemet utöver grundbelopp och tilläggsbelopp även ska finnas ett strukturbelopp. I detta belopp ska alla resurser rymmas som fördelas utifrån barns och elevers (individuella och grupps) olika behov och förutsättningar, med undantag för sådana resurser som ingår i tilläggsbeloppet. Resurser som fördelas baserat på ålder eller vilken skolform ett barn eller en elev tillhör ska självfallet även framgent fördelas inom ramen för grundbeloppet. Detta innebär att strukturbeloppet ska avse ersättning för sådana kostnader som kommunen beräknar

vid fördelning av resurser enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

Regeringen har, som framgår i avsnitt 4.2, genom statsbidraget enligt förordning (2018:49) om statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling avsatt medel för ett extra statligt stöd som fördelas med hänsyn till socioekonomiska faktorer och fullt utbyggt omfattar sex miljarder kronor årligen. Då statsbidraget kan sökas av huvudmän för fristående skolor ska dock en kommun som erhållit statsbidraget inte medta denna resursförstärkning i underlaget för beräkning av strukturbelopp i bidrag till enskilda huvudmän för förskoleklass och grundskola.

Det ska inte införas ett strukturbelopp för pedagogisk omsorg

Utredningen har föreslagit att ett strukturbelopp även ska införas i bidrag som hemkommunen ger till en huvudman för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem som har rätt till bidrag. Sådan omsorg ingår inte i skolväsendet (1 kap. 1 § skollagen). Skollagens bestämmelse om att kommuner ska fördela resurser efter barnens och elevernas behov avser endast utbildning inom skolväsendet, varför utredningen även föreslog att bestämmelsen ska ändras så att resurser efter barns olika förutsättningar och behov även ska fördelas till utbildning inom sådan pedagogisk omsorg som avses i 25 kap. 2 §. Enligt förarbetena till nuvarande 2 kap. 8 b § (prop. 2013/14:148) handlar bestämmelsen om att resurser ska viktas och fördelas efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov vilket är ett mycket viktigt instrument för att kunna uppnå likvärdighet i utbildningen. Det är också en viktig förutsättning för att nå utbildningens mål. I skollagens inledande kapitel regleras att utbildningen inom skolväsendet ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov och att barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt (4 §), att alla, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i skollagen (8 §) samt att utbildningen i skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas (9 §). Något liknande krav på likvärdig verksamhet i pedagogisk omsorg, som alltså inte ingår i skolväsendet, finns inte i gällande bestämmelser. Regeringen anser därför att det inte ska göras någon ändring i 2 kap. 8 b § och att strukturbelopp inte ska ingå i bidrag som ges till enskilda huvudmän för pedagogisk omsorg.

Grundbeloppet ska avse en basersättning

Som en konsekvens av regeringens förslag i denna lagrådsremiss kommer grundbeloppet i regel att bestämmas till samma belopp för samtliga barn eller elever i aktuell ålderskategori och skolform, eller annan verksamhet som kommunen ska bekosta utbildningen för genom bidrag till enskilda huvudmän. Regeringen föreslår därför att det i bestämmelserna om vad grundbeloppet ska avse förtydligas att grundbeloppet avser en basersättning till de enskilda huvudmännen. Regeringen anser inte att det är möjligt att föreskriva hur stor del av de totala resurserna som ska

fördelas genom strukturbelopp, eftersom detta måste vara beroende av lokala behov och förutsättningar.

I 2 kap. 8 b § skollagen anges att resurser ska fördelas utifrån barns och elevers olika behov och förutsättningar. Även om den givna utgångspunkten enligt principen om lika villkor är att strukturbeloppet ska komma enskilda huvudmän för fristående verksamheter till del – i den mån kommunens principer för resursfördelning efter barnens eller elevernas behov och barn- eller elevsammansättning är uppfyllda – så måste det, såsom regelverket är formulerat, enligt regeringens bedömning kunna finnas situationer då beloppet i praktiken helt eller till större del kommer enbart kommunala eller enbart fristående verksamheter till del. Så kan vara fallet t.ex. om de grunder kommunen tillämpas för resursfördelningen innebär att särskilda resurser riktas mot nyanlända elever. De olika regler om mottagande till kommunala och fristående skolor som finns i dag medför att de allra flesta nyanlända elever går i skolor med kommunal huvudman. Regeringen anser inte att en sådan ordning strider mot principen om lika villkor mellan kommunal och fristående verksamhet.

Kommuner bör redovisa på vilka grunder som strukturbeloppet har räknats fram

Det är viktigt att det i bidragssystemet även när det gäller strukturbidraget finns en transparens som gör det möjligt för de enskilda huvudmännen att kontrollera hur kommunen räknat fram strukturbeloppet. Detta för att kunna bedöma i vilken utsträckning man har rätt att få del av de aktuella resurserna. Det bör därför regleras på förordningsnivå att kommuner ska redovisa efter vilka grunder resurser fördelats utifrån barns och elevers olika behov och förutsättningar och i samband med bidragsbeslut redovisa på vilket sätt denna del av resurserna ska komma verksamheter med enskild huvudman till del. På detta sätt omhändertas *Friskolornas riksförbunds* farhågor om att förslaget kan leda till oklarhet om vad beräkningarna grundas på och en ökad rättsosäkerhet. Transparensen i bidragssystemet kommer tvärtom att öka då de resurser som fördelas efter skolors elevsammansättning och elevernas behov särredovisas i bidragsbesluten. Regeringen avser inte att i förordning närmare reglera hur denna redovisning ska göras.

4.4 Reglerna för fastställande av bidrag för lokalkostnader har förtydligats

Av det grundbelopp som en hemkommun ska lämna i bidrag till en enskild huvudman för varje barn eller elev ska en del avse ersättning för lokalkostnader. De närmare bestämmelserna om ersättning för lokalkostnader finns i 14 kap. 6 § skolförordningen (2011:185) och 13 kap. 5 § gymnasieförordningen (2010:2039). Av förordningarnas tidigare lydelse, som var i kraft till och med den 28 februari 2018, framgick att ersättning för lokalkostnader skulle motsvara hemkommunens genomsnittliga lokalkostnad per barn eller elev i motsvarande verksamhet. Om det fanns särskilda skäl skulle ersättningen för lokalkostnader i stället högst mot-

svara den enskilde huvudmannens faktiska kostnader, om dessa var skäliga. Vid skälighetsprövningen skulle intresset av att utbildning eller annan pedagogisk verksamhet med enskild huvudman kan etableras beaktas.

I de förarbeten (prop. 2008/09:171 och prop. 2009/10:157) där genomsnittsmodellen aviserades gjorde regeringen bedömningen att ersättningen för lokalkostnader normalt ska motsvara hemkommunens genomsnittliga lokalkostnader per barn eller elev för motsvarande verksamhet eller skolform. Samtidigt anförde regeringen att det undantagsvis kan finnas särskilda skäl att ersätta en fristående skola för dess faktiska kostnader i de fall då en jämförelse med hemkommunens genomsnittliga lokalkostnad blir uppenbart orimlig. Det gavs exempel på fall där den fristående skolan bör ersättas för sin faktiska lokalkostnad, under förutsättning att den är skälig i förhållande till verksamhetens omfattning och inriktning. De exempel som gavs var följande:

- en liten kommun har endast ett fåtal skolor som nyligen renoverats till en hög kostnad och/eller har nybyggda lokaler,
- kommunens skolor har en onormalt låg kostnadsnivå till följd av låg standard och eftersatt underhåll,
- en till ytan stor kommun har stora geografiska skillnader i lokalkostnader mellan skolor i glesbygd respektive tätort och ett genomsnittsbelopp för kommunens lokalkostnader för alla skolor är inte representativt för lokalkostnaderna på den ort den fristående skolan är belägen,
- intresset av att nya förskolor, skolor och andra verksamheter överhuvudtaget ska kunna komma till stånd trots att kostnaderna vid nyproduktion är högre än kommunens genomsnittliga lokalkostnad. Det bör vara möjligt att ersätta nyetablerad verksamhet för mer än den genomsnittliga lokalkostnaden.

Bidragsbeslut om ersättning för lokalkostnader hör till de mest överklagade. Det finns inget prejudicerande rättsfall från Högsta förvaltningsdomstolen. Det vanligaste i målen i kammarrätterna tycks vara att den enskilda huvudmannen yrkar på att få sina faktiska kostnader ersatta i stället för enligt genomsnittsmodellen, men det finns även exempel där kommuner, bland annat på grund av ett ökat investeringsbehov, velat använda sig av undantagsbestämmelsen. Genomgående har domstolarna dock uttryckt att huvudregeln inte bör frångås annat än undantagsvis och därtill ställt höga krav på särskilda skäl. I de allra flesta fall har domstolarna kommit fram till att den enskilda huvudmannen eller kommunen inte har förmått att visa att det finns särskilda skäl att frångå huvudregeln om genomsnittskostnad.

Frågan om kommuners möjlighet att använda möjligheten till undantag från ersättning enligt genomsnittsmodellen har aktualiserats av det stora behov av nybyggnation och renovering av skollokaler som kommunerna står inför på grund av de senaste årens kraftiga befolkningsökningen i landet. Enligt Sveriges Kommuner och Landsting behöver kommunerna bygga över 1 000 skolor och förskolor fram till 2021, vilket är en ökning av det totala beståndet med mer än tio procent (Ekonomirapporten maj 2018, SKL 2018). Mot den bakgrunden bedömde regeringen att det fanns behov av att förtydliga undantagsbestämmelserna i 14 kap. 6 § skolförordningen och 13 kap. 5 § gymnasieförordningen. Regeringen beslutade

därför i januari 2018 om en ändring av förordningsbestämmelserna som innebär att de tydligare ansluter till förarbetena. Det framgår nu att vid prövningen av om det finns särskilda skäl ska hänsyn tas till om skillnaden mellan hemkommunens genomsnittliga lokalkostnader och den enskilde huvudmannens faktiska kostnader är betydande på grund av kommunens investering i nya lokaler, renovering av befintliga lokaler eller någon annan omständighet samt att vid prövningen får hänsyn även tas till intresset av att utbildning med en enskild huvudman kan etableras. Kommuner som har höga lokalkostnader, till följd av nybyggnationer eller renoveringar, ska alltså inte behöva betala de enskilda skolhuvudmännen samma ersättning. I stället ska ersättningen motsvara deras lägre faktiska kostnader. Omvänt innebär det att en fristående skola ska kunna få ersättning för högre lokalkostnader, även om kommunen har en lägre genomsnittlig kostnad på grund av låg standard och eftersatt underhåll i de egna lokalerna. Förtydligandet kan även ha betydelse i andra fall, t.ex. för kommuner där lokalkostnaderna varierar stort mellan glesbygd och tätort.

5 Insynen i skolors ekonomi behöver öka

5.1 Ekonomisk information finns inte tillgänglig på skolnivå

Skolans verksamhet, som är en del av den gemensamma välfärden, är ingen marknad utan en samhällelig service som finansieras med skattemedel. Av kommunsektorns kostnader 2016 avsåg drygt 25 procent utbildning inom grundskolan och gymnasieskolan (Sektorn i siffror 2016, Sveriges Kommuner och Landsting). Det är därför viktigt att såväl medborgarna som det allmänna har en god insyn i skolväsendet, bland annat för att säkerställa att medel används för det de är avsedda för.

För att skolvalet ska kunna fungera som en kvalitetsdrivande faktor, vilket är en av de grundläggande idéerna bakom systemet, krävs att eleverna och deras vårdnadshavare har tillgång till den information som behövs för att kunna göra väl underbyggda val. Vid val av skola är en viktig faktor att man kan känna sig trygg med att verksamheten kan bedrivas långsiktigt och att det finns tillräckliga resurser för att säkerställa en utbildning med hög kvalitet. I dagsläget saknas det dock tillgänglig information om såväl kommunala som fristående skolors ekonomiska förhållanden och hur skolorna använder dessa medel. Den ekonomiska statistik som Statens skolverk årligen publicerar avser endast kommuners kostnader för verksamheten fördelad på ett antal kostnadsslag på huvudmannanivå. För fristående skolor redovisas av sekretesskäl inte kostnadsstatistik på huvudmannanivå utan som totaluppgifter för alla enskilda huvudmän. Att ekonomisk information saknas på enhetsnivå innebär att medborgarnas insyn i skolväsendet försvåras.

5.2 Skolhuvudmän bör redovisa skolors ekonomiska förhållanden

Regeringens bedömning: Ett krav på ekonomisk redovisning på skolniveån bör införas. Redovisningen bör bygga på den struktur som används vid tillämpning av skollagens bestämmelser om kommunala bidrag till enskilda huvudmän samt vid insamling av den officiella statistiken avseende kostnader. Kravet på redovisning bör omfatta huvudmän för förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola och gymnasiesärskola.

Statens skolverk bör ansvara för insamlingen av den ekonomiska informationen och insamlingen bör i möjligaste mån samordnas med den insamling av uppgifter som görs inom ramen för den officiella statistiken samtidigt som statistiksekretessen upprätthålls. Statens skolinspektion bör granska att lämnade uppgifter är rimliga.

Skolverket bör publicera den ekonomiska informationen. Även ett antal finansiella nyckeltal bör publiceras.

Utredarens förslag: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Majoriteten remissinstanser har inga synpunkter eller instämmer i förslaget, däribland *Förvaltningsrätten i Jönköping, Tillväxtverket, Konkurrensverket, Grums, Järfälla, Norrköpings, Skellefteå, Stockholms och Täby kommuner, Academedia AB, Idéburna skolors riksförbund, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Svenska journalistförbundet, Föräldraalliansen Sverige och Lärarnas Riksförbund. Lärarförbundet är också positiva till förslaget, men tveksamma till kostnaderna sett till en utökad administrativ börda.*

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor bedömer att förslaget gynnar ungdomars levnadsvillkor, och då särskilt makten att forma sina egna liv. En tydligare och mer jämförbar redovisning underlättar elevers, föräldrars och allmänhetens insyn i verksamheten, och ökar därmed även möjligheten för alla ungdomar och deras vårdnadshavare att göra väl underbyggda utbildningsval.

Statens skolinspektion har inga synpunkter på förslaget i sig, och anger att de kan ha nytta av informationen i sin tillsynsverksamhet. Skolinspektionen ifrågasätter dock lämpligheten att myndigheten ska granska korrektheten i uppgifter som lämnas till Statens skolverk – i så fall bör det framgå av regleringsbrev eller instruktion. Skolinspektionen anser vidare att om det finns fel i rapporteringen så ska Skolverket inte publicera informationen. *Malmö kommun*, som inte ser några skäl till att ha en särskild redovisningsrutin för just skolverksamheten, anser att det är oklart vilka rättelser Skolinspektionen kan göra i kommunal redovisning.

Ett antal instanser är negativa till förslaget då de anser att det ger ett sådant merarbete och ökad administration som inte är värt insatsen. Detta gäller *Gislaved, Göteborgs, Linköpings, Malmö, Nacka och Vadsbo kommuner, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Friskolornas riksförbund, Kommunalekonomernas förening och Svenskt Näringsliv*. *Gislaveds kommun* anger att förslaget innebär att rektors självständighet ur-

holkas. Enligt Svensk Näringsliv framgår ekonomiska uppgifter redan genom den öppenhet dagens lagstiftning ger.

Statens skolverk och *Statistiska centralbyrån (SCB)* avstyrker förslaget som enligt myndigheterna skulle medföra en ökad administrativ börda för huvudmännen och en risk för sammanblandning med insamlingen av uppgifter för den officiella statistiken. SCB för även fram att kvaliteten på de ekonomiska uppgifterna riskerar bli låg och att förtroendet för den officiella statistiken riskerar att försämrast. Skolverket föreslår i stället ett utvecklingsarbete för att höja kvaliteten i dagens insamling på huvudmannanivå.

Ett antal instanser avstyrker förslaget med hänvisning till att det är svårt att uppnå en jämförbarhet mellan enheter, t.ex. beroende på elevförändringar, olika driftsformer, förekomst av riktade statsbidrag, skillnader i omfattning av tilläggsbelopp, olika rutiner för strukturbelopp, skillnader i programutbud i gymnasieskolan eller hur man hanterar förhållandet centrala resurser-lokal budgetering och därmed användandet av schabloner. Bland dem finns *Gislaveds*, *Göteborgs*, *Linköpings*, *Varbergs* och *Vännäs kommuner*, *Kalmarsunds Gymnasieförbund*, *Friskolornas riksförbund*, *Internationella Engelska skolan i Sverige AB*, *SKL* och *Utvecklingspedagogik Sverige AB*.

Skälen för regeringens bedömning

Det finns partipolitiska överenskommelser om att ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå bör införas

Som framgår av avsnitt 3 finns det en sexpartiöverenskommelse om att varje huvudman tydligt ska redovisa ekonomin för varje skolenhet, oavsett om huvudmannen är offentlig eller privat. Av redovisningen ska alla intäkter och kostnader kopplade till den enskilda enheten framgå.

Sedan den 1 januari 2015 gäller att såväl kommunala som enskilda huvudmän för förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola till Statens skolverk ska lämna sådana uppgifter om verksamhetens organisation och ekonomiska förhållanden som behövs för allmänhetens insyn (29 kap. 19 a § skollagen). Paragrafen innehåller även ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas. Som nämnts i avsnitt 3 uttalade regeringen i samband med att bestämmelsen infördes (prop. 2013/14:112, bet. 2013/14:Ubu22, rskr. 2013/14:357) att det krävs en ordentlig genomlysning av hur budgetering och redovisning går till i kommuner och skolföretag för att kunna bedöma hur en jämförbar ekonomisk information ska kunna upprättas och att frågan måste utredas vidare i syfte att möjliggöra att sådan information som behövs för allmänhetens insyn kan presenteras på skolenhetsnivå. Skolkostnadsutredningen, som fick uppdraget, har analyserat de data som i dag finns tillgängliga. Enligt utredningen saknas tillräcklig information för att kunna presentera jämförbar ekonomisk information på enhetsnivå. Detta medför att fler uppgifter jämfört med i dag behöver lämnas in och att vissa uppgifter behöver redovisas på ett delvis annat sätt än i dag. Utredningen har därför lämnat förslag som i så stor utsträckning som möjligt utgår från det uppgiftsutlämnande som huvudmannen gör i dag, i

syfte att minimera förslagens konsekvenser i form av ökad administration. Även regeringen anser att detta är en lämplig utgångspunkt.

Den ekonomiska redovisningen bör bygga på de kostnadsposter som regleras i skollagen

En utgångspunkt för en ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå är att den ska ge en ökad möjlighet till insyn i hur de offentliga medlen används i skolverksamheten. Om skolenheternas redovisning av intäkter respektive kostnader utgår från de kostnadsposter som används i skolförfattningarnas bidragsregler tydliggörs kopplingen mellan budget- och bidragsbeslut och hur medlen används inom respektive enhet. Detta ökar transparensen i finansieringssystemet. I enhetsredovisningen bör därför redovisningen av intäkter, kostnader och resultat baseras på nedan angivna poster per skolenhet, lika för kommunala och enskilda huvudmän.

Intäkterna bör redovisas uppdelat på grundbelopp, strukturbelopp (se avsnitt 4.3), tilläggsbelopp samt eventuella omfördelningar, till exempel när en huvudman gör en omfördelning av medel mellan två skolenheter eller mellan en skolenhet och huvudmannen. Det är viktigt att omfördelningar redovisas så att det framgår om en huvudman använder omfördelningar för att jämna ut resultat mellan enheter samt att övriga intäkter, t.ex. riktade statsbidrag och EU-bidrag, ingår i redovisningen.

Kostnaderna bör, i enlighet med utredningens förslag, anges uppdelat på undervisning, lärverktyg, måltider, elevhälsa, lokalkostnader samt posten administration och övrigt. Kommuner är liksom andra offentliga myndigheter befriade från mervärdesskatt. Jämförbarheten mellan kommunala och fristående skolor i den ekonomiska redovisningen kommer därför i viss mån att försvåras då kostnadssidan för enskilda huvudmän inkluderar kostnader för mervärdesskatt samt att intäktssidan inkluderar schablonersättning för denna mervärdesskatt. Således blir både intäkter och kostnader för en enhet med enskild huvudman större än för en motsvarande enhet med kommunal huvudman. Detta behöver tydligt framgå i samband med presentationen av den ekonomiska informationen som Skolverket bör ansvara för.

För att kunna ge en bild av hur enheterna hanterar sin ekonomi över tid bör resultaten för de senaste tre åren presenteras för respektive skolenhet.

Redovisningen bör även kompletteras med finansiella nyckeltal

Regeringen anser att den ekonomiska informationen om skolenheters intäkter och kostnader bör kompletteras med ett antal finansiella nyckeltal som beskriver huvudmannens ekonomiska ställning. Exempel på nyckeltal som nämns av utredningen är soliditet (som visar hur stor andel av tillgångarna som är finansierade med eget kapital), likviditet (som anger kortsiktig betalningsförmåga) samt kreditvärdighet/rating (som är en bedömning av huvudmannens förmåga att betala sina skulder). *Idéburna skolors riksförbund* anser att redovisning av finansiella nyckeltal för huvudmän enligt de kategorier som föreslås är anpassade mer för skolkoncerner och olämpliga för idéburna skolor varför denna typ av redovisning inte bör gälla för idéburna verksamheter. *Statens skolinspektion* ifrågasätter om kreditvärdighetsrating bör användas som finansiellt nyckeltal då det normalt sett endast är aktiebolag som har en kreditvär-

dighetsrating och att det endast är drygt hälften av de enskilda huvudmännen som Skolinspektionen har godkänt som är aktiebolag. Regeringen anser att det finns ett värde att genom finansiella nyckeltal presentera information om skolhuvudmännens ekonomiska ställning. Det måste dock säkerställas att informationen är jämförbar mellan huvudmännen. Det får ankomma på den myndighet som ska samla in uppgifterna att ta ställning till vilka nyckeltal som ska redovisas.

Skolverket bör ansvara för insamlingen som bör bygga på befintliga strukturer

Skolverket är den myndighet som har i uppdrag att bygga upp och administrera det nationella informationssystemet för jämförbarhet mellan olika skolenheter. Mot den bakgrunden är det naturligt att Skolverket är den myndighet som samlar in och publicerar uppgifter om ekonomisk information på enhetsnivå.

Skolverket ansvarar för den officiella statistiken inom skolområdet. Uppgifter om enskilda huvudmän som samlas in inom ramen för den officiella statistiken omfattas av statistiksekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL). Bestämmelserna om statistiksekretess är först och främst tillämpliga inom särskild verksamhet för framställning av statistik. I förarbetena påpekas att en och samma uppgift hos en myndighet kan vara offentlig när den behandlas hos en handläggande avdelning, men sekretessreglerad hos en avdelning som framställer statistik (prop. 1979/80:2 del A s. 263). Det avgörande är inte varifrån uppgifterna kommer eller hur de har kommit till myndigheten utan i vilken verksamhet de förekommer hos myndigheten. Bestämmelserna om statistiksekretess är således inte tillämpliga i en verksamhet som har något annat än statistikframställning som sitt främsta syfte, även om det i den verksamheten skulle förekomma insamling eller bearbetning av uppgifter med hjälp av statistiska metoder. Insamlandet av ekonomisk information på enhetsnivå kan enligt regeringens uppfattning inte anses vara en del av Skolverkets uppdrag som statistikansvarig myndighet inom ramen för den officiella statistiken. Skolverket kan därför utan hinder av statistiksekretessen samla in, bearbeta och publicera uppgifter med ekonomisk information på enhetsnivå inom ramen för ett uppdrag att bygga upp ett nationellt informationssystem. En huvudman för förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska till Statens skolverk redan enligt gällande reglering lämna sådana uppgifter om verksamhetens organisation och ekonomiska förhållanden som behövs för allmänhetens insyn (29 kap. 19 a § skollagen).

Det är av yttersta vikt att de uppgifter som ska redovisas av Skolverket på skolenhetsnivå samlas in av någon annan enhet inom Skolverket än den som har ansvar för statistikinsamlingen. Det råder nämligen sekretess mellan statistikenheten och övriga delar av Skolverket enligt 8 kap. 2 § OSL. Dock bör, i syfte att underlätta huvudmännens administrativa börda, de uppgifter som samlas in för redovisning på skolenhetsnivå, i så stor utsträckning som möjligt motsvara sådana uppgifter som redan samlas in inom den officiella statistiken (se vidare nedan) och huvudmännen bör också ges möjlighet att skicka in statistikuppgifterna och uppgifter för redovisning på skolenhetsnivå vid samma tillfälle.

Definitioner av de uppgifter som ska lämnas

För att tjäna syftet att skapa en ökad jämförbarhet och transparens måste enhetsredovisningen vara tillförlitlig. Det är därför viktigt att det finns tydliga och uppdaterade definitioner av de uppgifter som ska lämnas in och att de inlämnade uppgifterna är kvalitetssäkrade, något som understryks av bland annat *Järfälla* och *Norrköpings kommuner*. Tydliga definitioner behövs för att uppgiftslämnarna ska kunna lämna ett korrekt underlag och för att mottagarna av den presenterade information enkelt ska kunna förstå uppgifterna. Regeringen avser att ge Skolverket, som ansvarar för det nationella informationssystemet, i uppdrag att ta fram nödvändiga definitioner och utfärda de föreskrifter som behövs.

De definitioner som ska användas vid redovisningen av ekonomisk information bör enligt regeringens uppfattning utgå från de som redan i dag används av SCB i samband med räkenskapssammandraget och fristående huvudmäns enhetsredovisning för publicering av officiell statistik. I likhet med utredningen anser regeringen vidare att det bör finnas en koppling mellan dessa definitioner och de definitioner som används vid tillämpning av skollagens bestämmelser om kommunala bidrag till enskilda huvudmän. De skillnader som i dag finns mellan SCB:s definitioner och beskrivningen av posterna i skol- och gymnasieförordningarna avseende bidrag till enskilda huvudmän bör minimeras. Tydliga definitioner av vad som ska redovisas inom respektive kostnadspost och principiella riktlinjer om hur huvudmannagemensamma kostnader bör fördelas ut på skolenheter är en förutsättning för jämförbarhet. Regeringen delar inte bl.a. *Gislaveds*, *Göteborgs* och *Malmö* kommuners uppfattning att jämförbarhet inte kan uppnås. Skillnader i verksamheters förutsättningar och genomförande innebär att kostnadsbilden kommer att skilja sig mellan enheterna, vilket i så fall är en korrekt avspeglning av de ekonomiska förhållandena för respektive enhet. Det bör då vara ett gott underlag för jämförelser mellan enheterna när det gäller hur tilldelade medel använts.

Ett antal kommuner och andra huvudmannaföreträdare avstyrker förslaget om införande av redovisning av ekonomisk information då det innebär en utökad administrativ börda för huvudmännen. Även regeringen bedömer att införandet ger huvudmännen en tillkommande arbetsuppgift. Huvudmännen bör kompenseras för detta (se avsnitt 11). Som *Stockholms kommun* framhåller bör de positiva effekterna av den ökade transparensen – att en ökad öppenhet och jämförbarhet ger bättre förutsättningar för verksamhetsutveckling och det systematiska kvalitetsarbetet och därmed bättre kvalitet i utbildningen och förbättrade resultat – ställas i relation till de ökade kostnaderna. Även *Academedia AB* lyfter fram att de positiva effekterna av insyn överväger de negativa effekterna av ökad administration. Regeringen delar uppfattningen att de positiva effekterna av förslaget överväger de kostnader som ett införande innebär. Regeringen strävar efter att så långt som möjligt minimera den tillkommande administrativa bördan, bl.a. genom att redovisningen bör bygga på befintliga strukturer och tydliga definitioner.

Ekonomisk redovisning på enhetsnivå syftar till att öka öppenheten och insynen i hur offentliga medel används i kommunala och fristående skolor. Öppenhet och insyn bidrar till att förstärka förtroendet för verksam-

heten och kan också ligga till grund för jämförelser som kan vara värdefulla bl.a. utifrån ett elev- och medborgarperspektiv. Regeringen anser därför att ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå bör införas.

Kvalitetssäkring är viktig för jämförbarhet

För att uppnå jämförbarhet mellan skolenheterna, något flera remissinstanser ser svårigheter med, är det viktigt att det inlämnade underlaget kvalitetssäkras. Utredningen har övervägt om det krävs en formell revision av inlämnade uppgifter men gjort bedömningen att en sådan revisionsgranskning är alltför resurskrävande i förhållande till nyttan. Berörda myndigheter får vidta de åtgärder och skapa de rutiner och definitioner som krävs för att åstadkomma en fullgod redovisning på skolenhetsnivå. På ett övergripande plan anser regeringen att det är viktigt att säkerställa transparens samt god kvalitet och kontinuitet i redovisningen. Därför bör god redovisningssed och huvudmännens externa redovisning ligga till grund för rapporteringen. I anvisningarna till huvudmännen bör det också tydligt framgå hur resultat samt enheters delar av gemensamma kostnader ska fördelas. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att kvalitetssäkringen bör ske dels genom att Skolverket i samband med insamlingen genomför en översiktlig kvalitetssäkring av de lämnade uppgifterna, dels genom att Statens skolinspektion, som en del av sin tillsyn av huvudmännen, granskar att lämnade uppgifter är rimliga. Om inlämnade uppgifter är bristfälliga eller framstår som orimliga bör de inte publiceras. Huvudmannen kan, enligt Skolinspektionens gängse tillsynsförfarande, föreläggas att vidta rättelse.

6 Bestämmelserna om återkallelse av ett godkännande som huvudman ska kompletteras

6.1 Bestämmelserna om vad som ska gälla om ett godkännande som huvudman inte utnyttjas är oklara

Grundläggande krav för att enskilda ska godkännas som huvudmän

Som nämnts i avsnitt 4 genomfördes i början av 1990-talet en valfrihetsreform som gav vårdnadshavarna möjlighet att inom det obligatoriska skolväsendet välja skola för sitt barn. Tillstånd att starta en fristående skola meddelades inledningsvis av Statens skolverk. Uppgiften övergick senare till Statens skolinspektion, som i dag har ansvaret enligt 2010 års skollag för att handlägga ärenden om godkännande av enskild som huvudman för förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola. Ärenden om godkännande som huvudman för en förskola och vissa fritidshem handläggs av den kommun där utbildningen ska bedrivas (2 kap. 5 och 7 §§ skollagen). Ett

godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet. Det framgår av lagen (2010:801) om införande av skollagen att godkännande av enskilda huvudmän enligt 1985 års skollag ska anses som ett godkännande enligt den nu gällande skollagen (4–8 och 16 §§).

Ett grundläggande krav för att Skolinspektionen ska godkänna en enskild som huvudman är att denne har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser godkännandet förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs för godkännande även att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt (2 kap. 5 §). Sedan den 1 januari 2015 gäller också att innan en enskild huvudman startar utbildning inom förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola eller fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola ska samråd om den kommande verksamheten ske mellan den enskilde och den kommun där utbildningen ska bedrivas. Den enskilde huvudmannen ansvarar för att samrådet dokumenteras. Om utbildningen ska bedrivas i form av gymnasieskola eller gymnasiesärskola, ska kommunen ge närliggande kommuner tillfälle att medverka i samrådet. Från och med den 1 januari 2019 kommer det att krävas att ytterligare förutsättningar är uppfyllda. Godkännande ska då endast beviljas den som genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa dessa föreskrifter och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person finns det särskilda krav på vilka personer som ska bedömas lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas (2 kap. 5 och 5 a §§, prop. 2017/18:158, bet. 2017/18:FiU43, rskr. 2017/18:356). Från den 1 januari 2019 ska enskilda huvudmän anmäla förändringar i den krets av personer som lämplighetsprövningen enligt skollagen ska avse till den som godkänt den enskilde som huvudman senast en månad efter förändringen (2 kap. 5 b §).

När får ett godkännande som huvudman återkallas?

Skolinspektionen har tillsyn över bl.a. skolväsendet, medan kommuner har tillsyn över bl.a. förskolor och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt. Med tillsyn avses enligt skollagen en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen. Om det vid tillsynen av verksamheten vid en skolenhet konstateras återkommande brister som påtagligt påverkar förutsättningarna för elever att nå målen för utbildningen, ska lärarresurserna vid skolenheten

analyseras (26 kap. 2–4 §§). Vidare ska Skolinspektionen inom ramen för sin tillsyn genomföra en kontroll av den verksamhet som en enskild huvudman avser att bedriva (etableringskontroll), om det är Skolinspektionen som har godkänt den enskilde som huvudman. Etableringskontrollen ska genomföras innan utbildningen startar (26 kap. 9 a §).

En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Om en analys av lärarresurserna vid en skolenhet ger stöd för det, kan åtgärderna omfatta förändringar i sådana resurser (26 kap. 10 §).

Tillsynsmyndigheten får återkalla ett godkännande om ett föreläggande inte har följts och missförhållandet är allvarligt eller den enskilde vid etableringskontrollen inte kan visa att rimliga åtgärder har vidtagits för att få till stånd ett samråd enligt skollagens bestämmelser (26 kap. 13 §). Från den 1 januari 2019 kommer det också i vissa fall att finnas möjlighet att återkalla ett godkännande utan föregående föreläggande (26 kap. 14 §). Så får ske om den enskilde inte längre uppfyller vissa krav för godkännande, nämligen kraven på att den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten och har ekonomiska förutsättningar att följa dessa föreskrifter samt att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. Återkallelse får även ske utan föreläggande om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna enligt 2 kap. 6 §, som reglerar särskilda krav för de fall en kommun eller ett landsting äger aktier eller andelar eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande över verksamheten i ett bolag eller en förening.

Vad gäller om ett godkännande som huvudman inte utnyttjas?

Sedan den 1 januari 2015 finns det bestämmelser i skol- och gymnasieförordningarna inom vilken tid som en huvudman senast ska starta verksamheten i enlighet med godkännandet (2 kap. 4 § skolförordningen [2011:185] och 2 kap. 3 a § gymnasieförordningen [2010:2039]). Där anges att en verksamhet ska starta senast vid början av det läsår som inleds två år efter godkännandet, den s.k. tvåårsregeln. Det finns däremot inte någon bestämmelse om vad som gäller om verksamheten inte startar. Det finns inte heller några bestämmelser om vad som gäller när en huvudman helt eller delvis, för viss tid eller slutgiltigt, väljer att lägga ned verksamhet efter att den en gång startat.

Som framgår ovan är, med vissa undantag, ett första villkor för att Skolinspektionen eller en kommun ska få återkalla ett godkännande som inspektionen eller kommunen har meddelat att huvudmannen inte har följt ett föreläggande (26 kap. 13 § första stycket 1 skollagen). Ett föreläggande när en huvudman inte har startat sin verksamhet enligt ett godkännande skulle innebära att huvudmannen föreläggs att starta verksamheten. Att starta en fristående skola under pågående läsår är sannolikt mycket svårt och det kan därför ifrågasättas hur rimligt det är att använda föreläggande i en sådan situation. Ett andra villkor för att ett godkännan-

de ska kunna återkallas är som huvudregel att missförhållandet måste vara allvarligt (26 kap. 13 §). Det är tveksamt om det faktum att verksamhet inte bedrivs är att betrakta som ett allvarligt missförhållande.

Om godkännanden som huvudman inte utnyttjas under längre tid kan detta leda till problem för såväl kommuner som enskilda huvudmän. För kommuner kan outnyttjade godkännanden innebära svårigheter vid dimensionering och övrig planering av den egna verksamheten. Outnyttjade godkännanden kan även vara ett problem för enskilda huvudmän som vill starta nya utbildningar när de t.ex. ska göra den elevprognos som ska bifogas ansökan. Outnyttjade godkännanden medför därmed också problem för Skolinspektion och kommunerna som har att pröva ansökningar om nya utbildningar. Skolinspektionen har därför i en skrivelse uppmärksammat regeringen på att reglerna kring återkallelse av godkännande behöver kompletteras så att ett godkännande kan återkallas helt eller delvis om godkännandet inte längre utnyttjas (U2012/06613/GV).

6.2 Godkännanden som inte utnyttjas ska återkallas

Regeringens förslag: Ett av Statens skolinspektion beslutat godkännande av en enskild som huvudman för förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola eller fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola ska återkallas om inte verksamheten har startat senast vid början av det läsår som inleds två år efter godkännandet.

Ett av kommunen beslutat godkännande av en enskild som huvudman för förskola och fritidshem ska återkallas om verksamheten inte har startat senast två år efter den första tidpunkt som godkännandet avser.

Skolinspektionen eller en kommun ska också få återkalla ett godkännande om verksamheten i annat fall inte bedrivits under en tid av två år eller om den enskilde begär det.

I fall som avses ovan och som gäller ett av Skolinspektionen beslutat godkännande får återkallelsen avse den del av verksamheten vid en viss skolenhet som inte har startat eller inte längre bedrivs. Om återkallelsen sker på begäran av den enskilde och denne begärt att återkallelsen bara ska avse en del av godkännandet, ska återkallelsen avse den delen.

Skolinspektionen respektive kommunen ska få avstå från att återkalla ett godkännande om det finns särskilda skäl för den enskilde huvudmannen att överskrida ovan nämnda tidsgränser.

Beslut om återkallelse av godkännande ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol under förutsättning att återkallelsen inte har skett efter begäran av den enskilde. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Regeringens bedömning: I samband med att bestämmelserna om återkallelse införs i skollagen bör bestämmelserna i skolförordningen och gymnasieförordningen om att en utbildning som en enskild huvudman har godkänts för ska starta senast vid början av det läsår

som inleds två år efter godkännandet ändras. Av bestämmelserna bör det i stället framgå att det i en kommuns beslut om godkännande av en enskild huvudman ska anges från vilken tidpunkt verksamheten enligt godkännandet får bedrivas.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteten remissinstanser tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget, däribland *Justitiekanslern*, *Konkurrensverket*, *Statens skolverk*, *Statens skolinspektion*, *Göteborgs*, *Habo*, *Lunds*, *Malå*, *Mölnåls*, *Nora* och *Norrälje kommuner*, *Lärarnas Riksförbund*, *Rekonstruktions- och konkursförvaltarekollegiet (REKON)* och *Sveriges Kommuner och Landsting*.

Värmdö kommun anser att förslaget underlättar för skolverksamheten, planering av nyetablering av skolor samt ger enhetliga bestämmelser för både fristående och kommunala skolor. *Internationella Engelska skolan i Sverige AB (IES)* – som välkomnar att Skolinspektionen ges möjlighet att återkalla icke utnyttjade tillstånd – anger att det underlättar Skolinspektionens prövning av såväl negativa följder för en kommun samt den enskilda huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamhet i enlighet med ansökan om godkännande och underlättar också huvudmannens egen planering av nya ansökningar om godkännande. *Mora kommun* anser att det är positivt att kommunen får möjlighet att återkalla beslut om fristående förskola då det underlättar kommunens långsiktiga planering.

Ett antal instanser som är positiva till förslaget har dock synpunkter eller efterlyser förtydliganden i olika delar. *Förvaltningsrätten i Stockholm*, *Skolverket*, *Academedi AB* och *IES* anser att det är oklart vad som avses med särskilda skäl. *Sala kommun* anger det bör tydliggöras att det åligger den fristående huvudmannen att åberopa särskilda skäl som föranleder att tillståndet inte bör återkallas. *IES* anser att det även bör tydliggöras under vilka förutsättningar ”delar av tillstånd” ska kunna återkallas om verksamheten inte startat inom föreskrivna två år från godkännandet. *Stockholms kommun* anser att det bör ges en relativ frihet att göra bedömning avseende vad som faller inom området för särskilda skäl.

Skolinspektionen anser att förslaget om återkallelse av godkännande även bör omfatta godkännanden för internationella skolor.

Academedi AB, *Friskolornas riksförbund*, *IES*, *Svenskt Näringsliv* och *Nacka kommun* avstyrker förslaget att kommunen ska kunna återkalla ett godkännande som inte utnyttjas, bl.a. då det öppnar upp för en godtycklighet i kommunernas beslutsfattande. *Nacka kommun* anser att i det fall en reglering införs ska en återkallelse kunna ske senast efter ett års tid, då två år är för lång tid för att kommunen ska kunna tillmötesgå behovet av tillgång till förskoleplatser.

Stockholms kommun föreslår som alternativ lösning att ett beslut om godkännande eller beslut om rätt till bidrag förfaller om inte den verksamhet som tillståndet eller beslutet avser startas inom angiven tid och att huvudmän som inte önskar att tillståndet ska förfalla ska ansöka om detta.

Skolinspektionen anger att det enligt myndigheten är önskvärt att kunna återkalla även äldre godkännanden som meddelats enligt den upphävda skollagen (1985:1100) på samma grunder som nyare godkännanden som meddelats enligt den nuvarande skollagen.

Enligt *Academedi* AB och måste det klargöras hur tidigare beviljade godkännanden hanteras och menar att det bör tydliggöras att redan existerande godkännanden inte omfattas av retroaktivitet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Det finns behov av regeländring

Då det i vissa fall kan uppstå påtagligt negativa följder för såväl kommuner som enskilda huvudmän när ett godkännande inte utnyttjas och då det måste bedömas som oklart i vilken utsträckning nuvarande regelverk om ingripanden kan användas i dessa situationer, finns det skäl att införa särskilda regler om återkallelse av godkännande när verksamhet inte bedrivs enligt godkännandet. Det framstår inte som ändamålsenligt att tillsynsmyndigheten först ska behöva utfärda ett föreläggande innan myndigheten återkallar ett godkännande på den grunden att en verksamhet inte har startat.

Hur lång tid bör en huvudman kunna avstå från att starta en verksamhet innan godkännandet återkallas?

När det gäller frågan om under hur lång tid som ett godkännande ska ha varit outnyttjat för att kunna återkallas bör utgångspunkten vara de bestämmelser som sedan den 1 januari 2015 finns i skol- och gymnasieförordningarna. Där anges att en verksamhet ska starta senast vid början av det läsår som inleds två år efter godkännandet, den s.k. tvåårsregeln. En sådan bestämmelse finns inte i dag när det gäller fristående förskolor. Även när det gäller sådana förskolor bör dock utgångspunkten vara att verksamheten ska ha startats inom två år efter godkännandet.

Friskolornas riksförbund, IES, Svenskt Näringsliv och Nacka kommun anser att en bestämmelse som reglerar återkallelse av ett godkännande som inte utnyttjas inte bör omfatta godkännanden som huvudman för bl.a. fristående förskolor. Regeringen anser att prövningen av negativa konsekvenser av en nyetablering av en förskola, på samma sätt som gäller vid Statens skolinspektions prövning av en nyetablering av en skola, underlättas om förslaget genomförs. Vidare skulle en sådan bestämmelse ge förbättrade möjligheter för kommunen att planera sitt utbud av förskoleverksamhet, vilket *Mora kommun* lyfter fram.

Förskolan har dock inte den koppling till läsår som det obligatoriska skolväsendet, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan har. För fristående förskolor, och de enskilt bedrivna fritidshem som kommuner godkänner och utövar tillsyn över, bör därför bestämmelsen utformas utifrån den tidpunkt som beslutet om godkännande för verksamheten avser. Det innebär att godkännandet kan återkallas om verksamheten inte kommit igång inom två år efter den starttidpunkt som godkännandebeslutet omfattar. För att det ska bli tydligt vilken tidsgräns som gäller bör det i skolförordningen införas bestämmelse om att det i beslut om godkännande av huvudman som kommunen beslutar om, ska anges från vilken tidpunkt verksamheten enligt godkännandet får bedrivas.

För verksamhet som lagts ned bör en motsvarande tvåårsregel gälla. Detta bedöms vara en lämplig huvudregel eftersom en sådan regel i de flesta situationer torde ge huvudmannen rimliga förutsättningar att hante-

ra sådant som förändringar i barn- och elevunderlaget eller annat som kan medföra behov av att under en viss tid lägga ner hela eller delar av verksamhet som har startats.

För verksamheter som först startats, men sedan helt eller delvis lagts ned, kan frågan uppstå om hur stor del av verksamheten som ska ha lagts ned för att återkallelse ska kunna ske på denna grund. Frågan är även om det är hela eller delar av godkännandet som ska kunna återkallas. Detta är en grannlaga bedömning där omständigheterna i det specifika fallet måste tillmätas stor betydelse. En lämplig avvägning när det gäller att ta ställning till om godkännandet helt eller delvis ska återkallas när delar av ett godkännande inte utnyttjats, är om den kvarstående verksamheten är av sådan omfattning att kvaliteten i utbildningen kan upprätthållas. Det kan t.ex. vara frågan om att en huvudman för en skola med godkännande för grundskolans årskurs 1–9 inte längre erbjuder utbildning i lågstadiet, eller att en gymnasieskola som har godkännande för flera nationella program inte längre erbjuder ett av dem. Återkallelsen bör i dessa situationer enbart avse den del av godkännandet som inte utnyttjats. För förskolan är denna frågeställning inte aktuell då godkännanden inte ges för olika delar av verksamheten, dvs. om godkännandet inte utnyttjats så återkallas det.

Stockholm kommun har föreslagit en alternativ lösning i förhållande till förslaget i promemorian om återkallelse av godkännande, vilket grundar sig på en skrivelse från Skolinspektionen (U2012/06613/GV). Kommunen föreslår att ett beslut om godkännande eller beslut om rätt till bidrag ska förfalla om inte den verksamhet som beslutet avser startas inom angiven tid, och att huvudmän som inte önskar att tillståndet ska förfalla ska ansöka om detta. Regeringen, som finner att det förslag som lämnas i promemorian fyller sin funktion, finner att det saknas beredningsunderlag för en sådan lösning som Stockholms kommun föreslår.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att Skolinspektionen eller kommunen ska kunna återkalla ett godkännande på den grunden att verksamheten inte har startats eller bedrivits under två år (tvåårsregeln). Sådana bestämmelser innebär att de befintliga bestämmelserna i förordning om att en verksamhet ska starta inom en viss tid inte längre kommer att behövas. I samband med att de föreslagna bestämmelserna införs i skollagen bör därför 2 kap. 4 § skolförordningen och 2 kap. 3 a § gymnasieförordningen ändras så att det framgår att det i en kommuns beslut om godkännande av en enskild huvudman ska anges från vilken tidpunkt verksamheten enligt godkännandet får bedrivas.

Skolinspektionen anser att den föreslagna möjligheten att återkalla godkännanden som inte utnyttjats även ska omfatta internationella skolor. Regeringen konstaterar att det saknas beredningsunderlag för att gå fram med ett sådant förslag.

Skolinspektionen anför att det är önskvärt att kunna återkalla även äldre godkännanden som meddelats enligt den upphävda skollagen (1985:1100) på samma grunder som nyare godkännanden som meddelats enligt den nuvarande skollagen. *Academedia AB* och *Internationella Engelska skolan i Sverige AB (IES)* anser att de nya bestämmelserna bara bör avse godkännanden som beslutats efter att de nya bestämmelserna har trätt i kraft. Regeringen instämmer delvis i båda bedömningarna och anser att godkännanden som har meddelats före det att de nya bestämmelserna har trätt i kraft, oavsett om de har meddelats med stöd av den

nu gällande skollagen eller motsvarande tidigare lagstiftning, bör kunna utnyttjas under en övergångsperiod om två år från det att de nya reglerna har trätt i kraft. Om godkännandet därefter fortfarande inte har utnyttjats bör dock huvudregeln vara att Skolinspektionen eller den kommun som har meddelat beslutet ska återkalla godkännandet (se avsnitt 10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser). En sådan reglering får anses ge de enskilda som har godkänts som huvudmän tillräckliga förutsättningar att utnyttja redan meddelade godkännanden, samtidigt som de nackdelar som outnyttjade godkännanden medför för såväl kommunen som andra enskilda undanröjs.

Skolinspektionen eller kommunen ska kunna avstå från att återkalla en enskild huvudmans godkännande om det finns särskilda skäl

Det kan finnas vissa situationer då en enskild huvudman har legitima behov att under längre tid än två år inte bedriva hela eller delar av verksamheten. Det kan t.ex. handla om långsiktiga förändringar i elevunderlag som gör att det under längre tid inte finns förutsättningar att driva verksamhet på ett visst nationellt program i gymnasieskolan eller i en viss årskurs i grundskolan. I propositionen Bidragsvillkor för fristående verksamheter (prop. 2009/10:157) anges i fråga om begreppet lång sikt att fem år generellt sett är en överskådlig period i sammanhanget vilket kan tjäna som ett riktmärke. Att det under en längre tid inte bedöms finnas förutsättningar att bedriva en utbildning har kommunala verksamheter möjligheter att hantera genom att lägga ned delar av verksamheten. Likabehandlingsskäl talar för att en motsvarande möjlighet bör finnas även för enskilda huvudmän. Annars skulle t.ex. en enskild huvudman som blivit av med sitt godkännande tvingas ansöka om nytt godkännande och riskera att tappa över ett år då ansökan ska lämnas in senast den 31 januari året före det år verksamheten avses starta. Det föreslås därför att Skolinspektionen eller kommunen ska kunna avstå från att återkalla ett godkännande om den enskilda huvudmannen kan visa särskilda skäl till att verksamheten inte har startats eller bedrivits under längre tid än två år. *Förvaltningsrätten i Stockholm, Statens skolverk, Academedia AB, IES och Sala kommun* anser att det är oklart vad som avses med särskilda skäl. Utöver det exempel som anges ovan anser regeringen att det får utvecklas i praxis vad som anses vara sådana särskilda skäl att ett godkännande som inte utnyttjas inte bör återkallas.

Ett godkännande ska återkallas om den enskilde begär det

Enligt skollagen finns det ingen möjlighet att återkalla ett godkännande på den enskilde huvudmannens egen begäran. Ett sådant förhållande är enligt regeringens uppfattning inte rimligt. Skolinspektionen, respektive en kommun, föreslås därför få återkalla ett godkännande, helt eller delvis, om den enskilde begär det.

Ett beslut om återkallelse ska vara överklagbart

Skolinspektionens eller en kommuns beslut om godkännande av enskild som huvudman får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol (28 kap. 2 och 5 §§ skollagen). Det är därför rimligt att även ett beslut om återkallelse av godkännande på den grunden att huvudmannen inte har startat

eller annars inte bedriver verksamhet ska kunna överklagas. Följändringar med anledning av de föreslagna nya bestämmelserna om återkallelse måste därför göras i 28 kap. 2 och 5 §§. Det ska krävas prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten enligt 28 kap. 10 §. En återkallelse av ett godkännande som har beslutats på en enskild huvudmans egen begäran ska dock inte kunna överklagas eftersom det inte går den enskilde emot. Även ett beslut om återkallelse enligt övergångsbestämmelserna ska kunna överklagas, och även i dessa fall ska det krävas prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten (se vidare avsnitt 10).

6.3 Ett beslut om rätt till bidrag ska återkallas på samma grunder som ett godkännande

Regeringens förslag: Ett beslut om att en enskild som bedriver pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem ska ha rätt till bidrag ska återkallas om verksamheten inte har startat senast två år efter den första tidpunkt som beslutet avser eller om verksamheten i annat fall inte bedrivits under en tid av två år. Kommunen ska kunna avstå från att återkalla ett beslut om rätt till bidrag på sådan grund om det finns särskilda skäl. Återkallelse av ett beslut om bidrag ska även kunna meddelas om den enskilde begär det.

Återkallelse av ett beslut om bidrag ska också kunna meddelas om den enskilde försätts i konkurs eller om beslut om tvångslikvidation har fattats.

Beslut om återkallelse av beslut om rätt till bidrag ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol under förutsättning att återkallelsen inte har skett efter begäran av den enskilde. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag med den skillnaden att det inte införs någon ny reglering om när beslutet ska börja att gälla.

Remissinstanserna: När det gäller remissynpunkter, hänvisas till redogörelsen i avsnitt 6.2.

Skälen för regeringens förslag

Enskilda som bedriver sådan pedagogisk omsorg utanför skolväsendet som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem, kan efter ansökan få rätt till bidrag. Ett beslut om rätt till bidrag meddelas av den kommun där verksamheten bedrivs och beslutet gäller tills vidare (2 kap. 5–7 §§ och 25 kap. 10 § skollagen). Det är enligt regeringen rimligt att ett beslut om rätt till bidrag ska kunna återkallas under samma förutsättningar och på samma grunder som föreslagits för återkallelse av godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet. Det innebär att ett beslut om rätt till bidrag ska återkallas om verksamheten inte har startat senast två år efter den första tidpunkt som beslutet avser eller om verksamheten i annat fall inte bedrivits under en tid av två år. Kommunen ska dock

kunna avstå från att återkalla ett beslut på sådana grunder om det finns särskilda skäl.

Genom riksdagens bifall till propositionen Ökade tillståndskrav och särskilda regler om upphandling inom välfärden (prop. 2017/18:158, bet. 2017/18:FiU43, rskr. 2017/18:356) kan Skolinspektionen eller kommunen fr.o.m. den 1 januari 2019 återkalla godkännanden av enskild som huvudman för förskola, skola eller fritidshem om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § andra stycket 1 och 2, tredje stycket och 6 § (26 kap. 14 §), dvs. bl.a. om den enskilde inte längre har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Av förarbetena framgår att det t.ex. kan vara fråga om att huvudmannen har försatts i konkurs (prop. 2017/18:158 s. 53 f.). Beslutet om återkallelse behöver inte föregås av ett föreläggande. Den nya regleringen omfattar inte beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem. I den promemoria som ligger till grund för denna lagrådsremiss lämnas förslag om att såväl ett godkännande som enskild huvudman eller ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg ska kunna återkallas utan ett föreläggande om huvudmannen eller den som är berättigad till bidrag försatts i konkurs eller likvidation. När det gäller situationen att en huvudman försatts i konkurs eller likvidation får syftet med förslaget numera anses tillgodosett genom de ovan nämnda bestämmelserna. Det finns dock fortfarande behov av förslaget såvitt avser personer som har fått ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg och som sedan försatts i konkurs eller likvidation. Regeringen anser därför att förslaget bör genomföras i denna del. I promemorian föreslås att ett beslut om återkallelse av godkännande på sådan grund ska gälla omedelbart, om inte annat beslutas. Någon motsvarande bestämmelse har inte införts när det gäller återkallelse av godkännande som huvudman. För sådana beslut gäller att tillsynsmyndigheten får besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft (26 kap. 16 §). Detta bör räcka även när det gäller beslut om återkallelse av rätt till bidrag för pedagogisk omsorg. Beslut om återkallelse av ett beslut om rätt till sådant bidrag föreslås även kunna meddelas om den enskilde begär det.

Ett beslut om återkallelse ska kunna överklagas

Kommunens beslut om att en enskild har rätt till bidrag för pedagogisk omsorg får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol (28 kap. 2 och 5 §§). Det är därför rimligt att även ett beslut om återkallelse av rätt till bidrag på den grunden att huvudmannen inte har startat eller annars inte bedriver verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller när återkallelse av rätt till bidrag har beslutats på den grunden att den enskilde har försatts i konkurs eller ett beslut har fattats om tvångslikvidation av företaget. Följdändringar med anledning av de föreslagna nya bestämmelserna om återkallelse måste därför göras i 28 kap. 2 och 5 §§. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten enligt 28 kap. 10 §. En återkallelse av ett beslut om rätt till bidrag som har beslutats på en enskild huvudmans egen begäran ska dock inte kunna överklagas eftersom det inte går den enskilde emot.

7 En sökandes hemkommun ska alltid yttra sig inför mottagande i gymnasiesärskola

Bestämmelserna om att inhämta ett yttrande från en elevs hemkommun inför mottagande av eleven i gymnasiesärskolan gäller endast kommunala huvudmän. Statens skolverk har i en skrivelse till Utbildningsdepartementet bl.a. anfört att det bör finnas krav på att en enskild huvudman, på samma sätt som i dag gäller för kommunala huvudmän, ska inhämta ett yttrande från en elevs hemkommun inför mottagande av eleven i sin gymnasiesärskola. Myndigheten anser att det skulle stärka elevernas rättssäkerhet och skapa lika villkor för kommunala och enskilda huvudmän (U2014/800/S).

7.1 Nuvarande reglering

Gymnasiesärskolans målgrupp

Utbildningen i gymnasiesärskolan ska enligt skollagen vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som inte bedöms ha förutsättningar att nå upp till gymnasieskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning. Med utvecklingsstörning jämställs en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom. Endast de ungdomar som tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan har rätt att bli mottagna där (18 kap. 4 § och 29 kap. 8 § första stycket skollagen). I förarbetena framhålls att det i gymnasiesärskolan ställs andra krav på elevernas kunskaper än i gymnasieskolan, vilket gör att elever som har gått i gymnasiesärskolan inte har samma möjligheter till vidareutbildning som elever som har gått i gymnasieskolan. Elever som har gått i gymnasiesärskolan har också svårare att få arbete efter utbildningen. Det är därför ytterst viktigt att inga andra än de elever som tillhör målgruppen går i gymnasiesärskolan (prop. 2011/12:50 s. 40).

För att säkerställa att det endast är elever som hör till gymnasiesärskolans målgrupp som tas emot i gymnasiesärskolan anges i skollagen att hemkommunen alltid ska pröva om den som söker till gymnasiesärskolan tillhör målgruppen. Prövningen ska föregås av en utredning motsvarande den som görs inför beslut om mottagande i grundsärskolan, om utredning saknas eller om det av andra skäl bedöms nödvändigt (18 kap. 5 §). Sedan den 1 juli 2013 gäller också krav på att den som arbetar inom skolväsendet ska underrätta elevens rektor om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i gymnasiesärskolan inte tillhör gymnasiesärskolans målgrupp. Rektorn ska anmäla detta till elevens hemkommun som skyndsamt ska utreda frågan. Visar utredningen att eleven inte hör till gymnasiesärskolans målgrupp ska hemkommunen i stället erbjuda eleven utbildning i gymnasieskolan eller vuxenutbildning och vidta de åtgärder som krävs för elevens övergång till någon av dessa skolformer (18 kap. 6 och 7 §§).

Nationella och individuella program

Utbildningen i gymnasiesärskolan består av nationella och individuella program (18 kap. 8 § första stycket). Utbildning på ett individuellt program ska erbjudas elever som inte kan följa undervisningen på ett nationellt program (19 kap. 14 § första stycket). Det är viktigt att undervisningen utformas så att alla elever ges utmaning på sin nivå för att de ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. En elev som har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program ska därför inte kunna välja att i stället få sin utbildning på ett individuellt program (prop. 2011/12:50 s. 82). På motsvarande sätt som när det gäller frågan om en sökande tillhör gymnasiesärskolans målgrupp ska hemkommunen, enligt skollagen, göra en bedömning av om en ungdom som har sökt till ett individuellt program har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande inte har förutsättningar att tas emot på ett nationellt program, ska han eller hon tas emot på ett individuellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att så snart som möjligt söka till nationella program som anordnas av hemkommunen (19 kap. 29 § tredje stycket).

Mottagande

Det är huvudmannen för den sökta utbildningen som prövar frågan om den sökande ska tas emot (19 kap. 29 § första stycket). I förarbetena till bestämmelsen uttalas att frågan om tillhörighet till målgruppen för gymnasiesärskolan måste avgöras som ett led i prövningen av om en sökande ska tas emot till en viss utbildning eller inte, eftersom det endast är sökande som tillhör gymnasiesärskolans målgrupp som får tas emot (prop. 2011/12:50 s. 125).

Varje fristående gymnasiesärskola ska vara öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman. För individuella program gäller dock denna skyldighet bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen (18 kap. 34 §).

När det gäller mottagande på ett individuellt program som anordnas av en annan kommun än hemkommunen eller av ett landsting är det en förutsättning för att eleven ska få tas emot att hemkommunen och den mottagande kommunen eller landstinget kommer överens om ersättningen för utbildningen. Därutöver krävs att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program (19 kap. 40 §). Innan en kommun tar emot en sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen ska yttrande inhämtas från den sökandes hemkommun. Detta gäller även landsting. Yttrandet ska innehålla uppgift om huruvida eleven tillhör gymnasiesärskolans målgrupp. Om eleven har sökt till ett individuellt program ska yttrandet också innehålla uppgifter om huruvida eleven kan följa ett nationellt program och om överenskommelse om ersättning för utbildningen (19 kap. 41 §). Någon bestämmelse om att huvudmän för fristående gymnasiesärskolor är skyldiga att inhämta ett sådant yttrande finns däremot inte.

7.2 En hemkommun ska alltid yttra sig

Regeringens förslag: Huvudmannen för en fristående gymnasiesärskola ska, innan en sökande tas emot, hämta in ett yttrande från den sökandes hemkommun. Yttrandet ska innehålla uppgift om huruvida sökanden tillhör gymnasiesärskolans målgrupp. Om sökanden har sökt till ett individuellt program ska yttrandet även innehålla uppgifter om huruvida sökanden bedöms ha förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program och om överenskommelse om bidrag för sökandens utbildning.

I skollagen ska det införas upplysningsbestämmelser som gör det lättare att hitta de relevanta bestämmelserna om mottagande av elever i gymnasiesärskolan med offentlig respektive enskild huvudman.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Alla remissinstanser tillstyrker eller har inget att erinra mot förslaget.

Malmö kommun, som är positiv till förslaget i sak, föreslår dock en ändrad terminologi då det redan i dag råder begreppsförvirring eftersom begreppet ”mottagande” används både för tillhörighetsbeslut till målgruppen och för beslut om mottagande av sökande till ett program hos en kommunal huvudman.

Friskolornas riksförbund anser att det av författningstext bör framgå att en elevs hemkommun är skyldig att betala bidrag (”elevpeng”) till den fristående skolan, då utgångspunkten är en överenskommelse utifrån elevperspektiv. Enligt förbundet händer det alltför ofta att kommuner ifrågasätter att utge ersättning för berörda elever.

Skälen för regeringens förslag: En grundläggande utgångspunkt i skollagen är att lika villkor så långt som möjligt ska råda mellan offentliga och enskilda huvudmän. Enligt förarbetena till skollagens bestämmelser om gymnasiesärskolan är anledningen till att andra offentliga huvudmän än sökandens hemkommun ska inhämta ett yttrande från hemkommunen att den som tar emot eleven måste vara säker på att eleven tillhör gymnasiesärskolans målgrupp och, i förekommande fall, veta om eleven kan följa ett nationellt program eller inte. Anledningen till att yttrandet även ska innehålla uppgift om överenskommelse om ersättning för utbildning på ett individuellt program är att hemkommunen och den mottagande kommunen eller landstinget måste vara överens om ersättningen för en elevs utbildning på ett individuellt program för att en annan offentlig huvudman än hemkommunen ska få ta emot en elev på ett sådant program (se 19 kap. 41 § skollagen och prop. 2011/12:50 s. 130). Dessa resonemang har samma principiella giltighet när det gäller enskilda huvudmän.

En enskild huvudman måste vara säker på att sökanden tillhör gymnasiesärskolans målgrupp för att han eller hon ska få tas emot i huvudmannens gymnasiesärskola. Om eleven har sökt ett individuellt program måste huvudmannen vidare veta om eleven har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program. Det bör därför vara obligatoriskt även för enskilda huvudmän att begära ett yttrande från elevens hemkommun över elevens målgruppsstillhörighet och, i förekommande fall, förutsättningar att följa ett nationellt program. Med hänsyn till att en

enskild huvudman bara är skyldig att ta emot en elev på ett individuellt program om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen bör yttrandet även innehålla uppgift om överenskommelse om bidrag. *Friskolornas riksförbund* föreslår att det i författningstexten ska framgå att elevens hemkommun ska betala bidrag till huvudmannen för en fristående gymnasiesärskola. Regeringen konstaterar dock att det redan framgår av skollagens bestämmelser i 19 kap. 45–48 §§ för nationella program och av 18 kap. 34 § tredje stycket avseende individuella program.

Regeringen föreslår således att det ska införas en skyldighet för enskilda huvudmän att inhämta ett yttrande från sökandens hemkommun som motsvarar den skyldighet en kommun har innan den tar emot en sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen enligt 19 kap. 41 § skollagen. Då bestämmelserna om mottagande av elever hos enskilda respektive offentliga huvudmän för gymnasiesärskolan finns i två olika kapitel i skollagen föreslås vidare att det införs upplysningsbestämmelser i skollagen som gör det lättare att hitta de relevanta bestämmelserna i båda kapitlen (18 kap. 34 § respektive 19 kap. 29 §). *Malmö kommun* föreslår att regleringen ska förtydligas ytterligare då det enligt kommunen redan i dag råder begreppsförvirring eftersom begreppet ”mottagande” i lagtexten används både för tillhörighetsbeslut till målgruppen och för beslut om mottagande av sökande till ett program hos en kommunal huvudman. Regeringen anser dock att det saknas beredningsunderlag för ytterligare förändringar.

8 Bestämmelserna om undantag vid betygssättning på gymnasial nivå ska vara enhetliga

Regeringens förslag: Vid betygssättning i kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna ska det, i likhet med vad som gäller vid betygssättning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, få bortses från enstaka delar av kunskapskraven om det finns särskilda skäl.

Sådana delar av kunskapskraven som rör säkerhet eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska alltid uppfyllas. Detta ska gälla såväl i vuxenutbildningen som i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har invänt mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: För att säkerställa en likvärdig och rättssäker tillämpning bör paragrafer som har samma sakliga innehåll utformas på ett enhetligt sätt. Samma formuleringar och begrepp bör alltså användas så länge paragraferna är avsedda att ha samma innehåll i sak.

För var och en av skolformerna grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna finns bestämmelser som anger att betyg ska bestämmas efter det att ett ämne eller kurs har avslutats, med hjälp av föreskrivna kunskapskrav. Det finns också bestämmelser som ger möjlighet att vid betygssättning i viss utsträckning bortse från dessa kunskapskrav eller delar av ett kunskapskrav, om det finns särskilda skäl (se 10 kap. 20 och 21 §§, 11 kap. 23 och 23 a §§, 12 kap. 20 och 21 §§, 13 kap. 21 och 21 a §§, 15 kap. 24 och 26 §§, 18 kap. 23 och 25 §§, 20 kap. 37 och 38 §§ och 21 kap. 20 och 20 a §§ skollagen). Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. Vid betygssättning i specialskolan kan bara funktionsnedsättning utöver dövhet och hörselskada beaktas (12 kap. 21 §). Vid betygssättning i skolformer där utbildningen är avsedd för elever med utvecklingsstörning, dvs. i grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna, får en utvecklingsstörning bara beaktas om det finns synnerliga skäl (11 kap. 23 a §, 18 kap. 25 § och 21 kap. 20 a §). Personer som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom jämfställs enligt skollagen med personer som har en utvecklingsstörning (29 kap. 8 § första stycket).

Undantagsbestämmelserna är dock inte utformade på samma sätt för alla skolformer. Medan det för de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan anges att det får bortses från enstaka delar av kunskapskraven, föreskrivs för kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna att det får bortses från enstaka kunskapskrav eller från enstaka delar av sådana krav. Ingenting i förarbetena tyder på att avsikten med att bestämmelserna har utformats på olika sätt varit att det ska finnas skillnader mellan de olika skolformerna när det gäller möjligheten att ta hänsyn till att en elev har en funktionsnedsättning som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav (jfr propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet [prop. 2009/10:165] s. 735, 766 och 868, bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370 och propositionen En gymnasiesärskola med hög kvalitet [prop. 2011/12:50] s. 116, 133 och 135, bet. 2011/12:UbU9, rskr. 2011/12:141).

När det gäller gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning fanns undantagsbestämmelser vid betygssättning tidigare i 7 kap. 4 § tredje stycket gymnasieförordningen (1992:394), 4 kap. 6 § tredje stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning och 16 § andra stycket förordningen (1994:895) om svenskundervisning för invandrare. Bestämmelserna var då enhetligt utformade och angav att läraren fick bortse från enstaka betygskriterier eller från enstaka delar av betygskriterier. I samband med att bestämmelserna överfördes till skollagen kom de att utformas på olika sätt, även om de enligt förarbetena skulle motsvara de äldre förordningsbestämmelserna (se prop. 2009/10:165 s. 786, 850 och 869). Detta kan åtminstone delvis förklaras med att kunskapsmål och betygskriterier ersattes med kunskapskrav i alla skolformer utom kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i

svenska för invandrare. Sedermera har kunskapskrav ersatt kunskapsmål och betygskriterier även när det gäller dessa skolformer (prop. 2011/12:50, bet. 2011/12:UbU9, rskr. 2011/12:141). Detta har dock skett utan att bestämmelserna anpassats till bestämmelserna för de skolformer där kunskapskrav redan vid skollagens införande genomgående hade ersatt kunskapsmål och betygskriterier. Då bestämmelserna är avsedda att ha samma materiella innehåll bör en sådan anpassning nu göras. Regeringen föreslår därför när det gäller kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna att det i skollagen ska anges att det vid betygssättningen får bortses från enstaka delar av kunskapskraven, om det finns särskilda skäl. Formuleringen om att det är möjligt att bortse från enstaka kunskapskrav bör tas bort.

I de undantagsbestämmelser som gäller gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen ska enligt ordalydelsen de kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter alltid uppfyllas (15 kap. 26 §, 18 kap. 25 §, 20 kap. 38 § 10 och 21 kap. 20 a § skollagen). I linje med vad som föreslås ovan föreslås att bestämmelserna ändras på så sätt att det föreskrivs att sådana delar av kunskapskrav som rör säkerhet eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter alltid ska uppfyllas.

9 Kommuner ska kunna få rätt att sätta betyg vid distansundervisning av utlandssvenska elever

9.1 Det saknas en bestämmelse om betygsrätt för kommuner vid distansundervisning utanför skolväsendet

Det är angeläget att underlätta för de barn och ungdomar som under en period av sin utbildningstid varaktigt vistas utomlands att kunna återgå till undervisning i Sverige när de flyttar tillbaka. Ett sätt är att låta dessa barn och ungdomar få distansundervisning som motsvarar utbildning inom förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan under den tid de bor utomlands. En sådan undervisning ingår inte i skolväsendet enligt skollagen. Statens skolverk kan sluta ett avtal med en huvudman om att anordna sådan distansundervisning. En enskild som ingått sådant avtal kan få tillstånd att betygssätta dessa utlandssvenska elever enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet (betygsrätt). Någon möjlighet att få ett motsvarande tillstånd finns dock inte för kommunala huvudmän.

9.2 Närmare om den nuvarande regleringen

När gäller rätten till utbildning inom skolväsendet?

Skolväsendet omfattar de skolformer som anges i 1 kap. 1 § skollagen, bl.a. grundskola och gymnasieskola. Utbildning i såväl grundskolan som gymnasieskolan förutsätter att eleverna är bosatta i Sverige. För grundskolan gäller att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt. Skolplikten gäller dock inte barn som varaktigt vistas utomlands eller vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skolan. Alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har även en rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola (7 kap. 2 och 3 §§ skollagen).

Gymnasieskolan är öppen för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som, med vissa undantag, påbörjar sin gymnasieutbildning senast det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år. Bestämmelserna om gymnasieskolan i skollagen gäller dock bara för ungdomar som är bosatta i landet (15 kap. 5 § första och tredje styckena skollagen).

Bestämmelser om vem som ska anses bosatt i landet finns i 29 kap. skollagen. Huvudregeln är att den som ska vara folkbokförd i landet enligt folkbokföringslagen (1991:481) anses vara bosatt i landet. Även vissa grupper som inte är folkbokförda i landet räknas som bosatta i landet och har därmed rätt till utbildning. Till denna kategori hör bl.a. asylsökande, utlänningar som beviljats uppehållstillstånd men inte är folkbokförda i landet, den som vistas i landet med stöd av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, den som har rätt till utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen till följd av EU-rätten eller europeiska avtal om fri rörlighet för personer, den som är familjemedlem till en person som tillhör en främmande makts beskickning och den som vistas i landet utan stöd av myndighetsbeslut eller författning (29 kap. 2 § skollagen).

Barn och ungdomar som enligt skollagen anses vara bosatta i Sverige har således en rätt till utbildning inom skolväsendet. När det gäller distansundervisning för utlandssvenska elever som vistas varaktigt utomlands är kravet på bosättning i Sverige inte uppfyllt. De barn och ungdomar som varaktigt vistas utomlands och som inte kan anses vara bosatta i Sverige har därmed inte samma rätt till utbildning och distansundervisning för sådana barn och ungdomar ingår inte i skolväsendet enligt skollagen.

Vad gäller för utlandssvenska elever?

Med utlandssvensk elev avses enligt skollagen en elev vars vårdnadshavare stadigvarande vistas i utlandet om minst en av dem är svensk medborgare (29 kap. 7 § skollagen). I syfte att ge utlandssvenska elever möjlighet att få undervisning som motsvarar grundskolan och gymnasieskolan lämnar Sverige statsbidrag till bl.a. huvudmän som bedriver distansundervisning. För att få sådant statsbidrag måste huvudmannen sluta avtal med Skolverket om att anordna distansundervisning. De krav som ställs på huvudmannen är att denne ska bedömas ha förutsättningar att bedriva en distansundervisning som innehållsmässigt motsvarar den undervisning som ges inom skolväsendet och som är av god kvalitet samt

tillhandahålla det studiematerial som krävs för distansundervisningen (31 § förordningen [1994:519] om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar).

När kan betyg sättas vid distansundervisning för utlandssvenska elever?

Betyg ska enligt skollagen sättas inom skolväsendet i den utsträckning och form som följer av lagen eller annan författning (3 kap. 13 §). Som anges ovan är skollagens bestämmelser inte direkt tillämpliga för utlandssvenska elever som varaktigt vistas utomlands.

I skollagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att, utöver vad som i övrigt följer av lagen, meddela föreskrifter om att enskilda får sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet och att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om ytterligare villkor för att enskilda ska få sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg (29 kap. 24 §). Med stöd av detta bemyndigande har regeringen meddelat föreskrifter som innebär att Skolverket får ge tillstånd till en enskild huvudman, som slutit avtal om att anordna distansundervisning för utlandssvenska elever, att vid sådan undervisning sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet (31 § tredje stycket förordningen om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar).

9.3 Även kommuner ska kunna få sätta betyg

Regeringens förslag: Regeringen ska, utöver vad som i övrigt följer av skollagen, få meddela föreskrifter om att kommuner som bedriver distansundervisning av utlandssvenska elever som varaktigt vistas utomlands, får sätta betyg samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet. Regeringen ska även få meddela föreskrifter om att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor.

Bemyndigandet att få meddela föreskrifter om att enskilda får sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet och om att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor ska ändras till att endast gälla för regeringen.

Regeringen ska även få meddela föreskrifter om ytterligare villkor för sådana beslut som anges ovan.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot eller har synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att underlätta för de barn och ungdomar som under en period av sin utbildningstid varaktigt vistas utomlands att kunna återgå till undervisning i Sverige när de flyttar

tillbaka. Enligt förordningen (1994:519) om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar kan statsbidrag lämnas till en huvudman för distansundervisning om Statens skolverk har slutit avtal med huvudmannen om att denne ska anordna sådan undervisning. De huvudmän som ges statsbidrag enligt förordningen bör även kunna sätta betyg vid sådan undervisning. Som framgår av avsnitt 9.1 kan enskilda enligt 29 kap. 24 § skollagen genom föreskrifter och myndighetsbeslut ges tillstånd att sätta betyg, anordna provning och utfärda examensbevis och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet. Bemyndigandet gäller inte kommuner. Kommuner kan visserligen anordna provning för betyg enligt 10 kap. 23 § och 15 kap. 28 § skollagen. Det får dock anses vara en fördel för utbildningsanordnaren att kunna sätta betyg utan att behöva organisera ett provningsförfarande. För att även kommuner ska kunna sätta betyg m.m. enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet när de anordnar distansundervisning av utlandssvenska elever bör bemyndigandet därför utvidgas till att avse även kommuner.

Det krävs inte att en enskild är godkänd som huvudman enligt skollagen för att en enskild ska kunna få betygsrätt med stöd av bemyndigandet i 29 kap. 24 §. Bemyndigandet avser därför att enskilda ska kunna ges tillstånd att sätta betyg m.m. enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet. Då en kommun alltid är huvudman enligt skollagen och därmed alltid har rätt att sätta betyg m.m. enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet för elever som anses bosatta i Sverige bör dock bemyndigandet, till den del det avser kommuner, begränsas till att avse frågor som avser betygsrätt i fråga om distansundervisning av utlandssvenska elever som varaktigt vistas utomlands.

Som nämnts avser bemyndigandena i 29 kap. 24 § skollagen att meddela föreskrifter om att enskilda får sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet och att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor och om ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall ska få betygsrätt. Bemyndigandet gäller för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Enligt regeringens uppfattning är det inte lämpligt att en myndighet ska kunna meddela föreskrifter om att en myndighet i enskilda fall får besluta i dessa frågor. Det bör falla inom regeringens ansvarsområde att utse den myndighet som ska hantera dessa frågor. Det bör även falla inom regeringens ansvarsområde att meddela föreskrifter om att enskilda kan få betygsrätt och om villkor för sådant tillstånd. Regeringen föreslår därför att nämnda bemyndiganden i den nu gällande skollagen ska utformas på så sätt att det ankommer på regeringen att meddela föreskrifter. Därutöver föreslås en språklig ändring av bemyndigandet att meddela föreskrifter om ytterligare villkor för att det ska bli tydligare vad bemyndigandet avser.

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Förslagen ska träda i kraft den 1 juli 2019. Bestämmelserna om strukturbelopp ska tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2020. De nya bestämmelserna om återkallelse av godkännande av en enskild som huvudman och beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg i stället för förskola eller fritidshem tillämpas inte i fråga om ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag, som har meddelats före ikraftträdandet. Statens skolinspektion eller den kommun som har meddelat ett sådant godkännande eller beslut om rätt till bidrag ska i stället återkalla godkännandet eller beslutet, om utbildningen eller verksamheten inte har startat senast två år efter det att lagen har trätt i kraft eller utbildningen eller verksamheten annars inte har bedrivits under denna period. Om det endast är en del av utbildningen vid en viss skolenhet som omfattas av ett godkännande och som inte har startat eller inte längre bedrivs, får återkallelsen av godkännandet avse denna del av utbildningen. Om det finns särskilda skäl får Skolinspektionen eller den kommun som har meddelat ett godkännande eller ett beslut om bidrag avstå från att återkalla godkännandet eller beslutet. Ett beslut om återkallelse får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av förvaltningsdomstolens beslut.

Utredningens förslag: Överensstämmer inte med regeringens förslag. Utredningen föreslår att förslagen ska träda i kraft den 1 januari 2019.

Remissinstanserna: Det stora flertalet remissinstanser har inte kommenterat utredningens förslag.

Varbergs kommun föreslår att samtliga förslag senareläggs ett år. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* bedömer att det är alltför tidiga införandedatum, i synnerhet som de flesta förslagen har stor inverkan på kommunernas budget- och planeringsarbete.

Promemorians förslag: Överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian föreslås att samtliga lagförslag ska träda i kraft den 1 juli 2018.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna är positiva eller har inget att invända mot promemorians förslag.

Statens skolinspektion anser att det finns skäl att de föreslagna bestämmelserna om återkallelse av godkännande ska gälla från ett något senare datum, förslagsvis från de 21 oktober 2018 då huvudmän som inte bedrivit utbildning under en tid av två år kan ha för avsikt att starta verksamheten höstterminen 2018. I så fall behöver Skolinspektionen inte återkalla dessa godkännanden. Vidare anser Skolinspektionen att en möjlighet till återkallelse av äldre godkännanden bör regleras genom en övergångsbestämmelse, då det är många äldre godkännande som inte används och som därmed kan försvåra myndighetens prövning av om en nyetablering kan förväntas få negativa följder. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att det bör utredas om det behövs en övergångsbestämmelse eller annat förtydligande för att underlätta hanteringen vid en återkallelse, då det kommer att finnas godkännanden som kan återkallas men

där tidsgränsen är oklar eftersom de gamla besluten kan sakna en tydlig tidsangivelse. *Academedi AB* och *Internationella Engelska skolan i Sverige AB (IES)* anser att det måste klargöras hur tidigare beviljade godkännanden ska hanteras och att det bör tydliggöras att redan existerande godkännanden inte ska omfattas av retroaktivitet.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen anser att de föreslagna bestämmelserna bör införas så snart som möjligt, men att hänsyn bör tas till att kommuner och enskilda huvudmän kan behöva förberedelse, vilket *SKL* lyfter fram. Författningsändringarna föreslås därför träda i kraft den 1 juli 2019. När det gäller bestämmelserna om strukturbelopp är det dock lämpligt att dessa tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2020.

När det gäller bestämmelserna om återkallelse av godkännande som huvudman eller beslut om bidrag lyfter *Statens skolinspektion*, *Förvaltningsrätten i Stockholm*, *Academedi AB* och *Internationella Engelska skolan i Sverige AB* i sina remissvar fram att övergångsbestämmelser kan behövas för gamla godkännanden. Regeringen delar bedömningen att det finns behov av övergångsbestämmelser. Det framgår av lagen (2010:801) om införande av skollagen att godkännande av enskilda huvudmän enligt 1985 års skollag ska anses som ett godkännande enligt den nu gällande skollagen (4–8 och 16 §§). Huvudregeln inom förvaltningsrätten är att ny lagstiftning i och med ikraftträdandet blir tillämplig även på sådant som inträffat tidigare om inte särskilda övergångsbestämmelser säger något annat. I 37 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om när en förvaltningsmyndighet får ändra ett beslut. Där anges att ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får ändras till den enskildes nackdel bara om det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas, tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller om felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter. Av 4 § förvaltningslagen framgår dock att om en annan lag eller en förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från lagen, tillämpas den bestämmelsen. De bestämmelser om återkallelse som redan finns i skollagen och de kompletterande bestämmelser som nu föreslås är exempel på sådana bestämmelser som avviker från 37 § förvaltningslagen. Regeringen anser dock att en enskild som har fått ett godkännande som huvudman före ikraftträdandet men som inte startat någon verksamhet eller inte bedrivit någon verksamhet under den senaste tiden bör kunna få samma möjligheter att anpassa sig till de nya bestämmelserna som om ett godkännande hade beviljats efter ikraftträdande. Genom en sådan övergångsbestämmelse tillvaratas den enskildes behov av förutsebarhet kring ett besluts giltighet samtidigt som det skapas möjligheter att på sikt kunna komma tillrätta med de negativa följder som dagens regelverk i vissa fall kan få. Regeringen föreslår därför att ett beslut om godkännande av en enskild som huvudman som har meddelats innan lagen trädde i kraft får återkallas på ovan nämnda grunder först om utbildningen inte har startat inom två år eller i annat fall inte har bedrivits under en tid av två år efter ikraftträdandet. Om så sker ska beslutet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol och om domstolens beslut överklagas ska det gälla prövningstillstånd i kammarrätten.

11 Konsekvensbeskrivning

11.1 Ekonomiska konsekvenser för kommunerna och landstingen

Den kommunala finansieringsprincipen innebär att kommuner och landsting inte bör åläggas nya uppgifter utan att de får ersättning. Principen gäller när riksdagen, regeringen eller en myndighet fattar bindande beslut om ändrade regler för en verksamhet. Finansieringsprincipen beskrivs närmare i ett informationsmaterial som regeringen och riksdagen ställde sig bakom i 2007 års ekonomiska vårproposition (prop. 2006/07:100).

Det saknas i dag tillgång till uppgifter för att kunna presentera jämförbar ekonomisk information på enhetsnivå då kommunerna i dag lämnar ekonomisk statistik till Statistiska centralbyrån för hela sin kommunala verksamhet och inte per enhet. Detta medför att fler uppgifter jämfört med i dag behöver lämnas in och att vissa uppgifter behöver redovisas på ett delvis annat sätt än i dag. Sammantaget kommer detta att innebära en ökad administration för kommunerna och därmed ökade kostnader som staten ska ersätta i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen. Regeringen bedömer, baserat på utredningens beräkningar, kommunernas kostnader för att ta fram uppgifter i enlighet med bedömningen till 35 miljoner kronor per år från och med 2019. Bedömningen av kommunernas sammantagna ökade kostnader avviker delvis från den beräkning som redovisades i budgetpropositionen för 2018 för kommunerna (prop. 2017/18:1 utg.omr. 25 avsnitt 2.6.1). Bakgrunden till detta är att kostnaderna för kommunerna nu bedöms bli lägre.

Övriga förslag och bedömningar i denna lagrådsremiss bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser av betydelse för kommunerna och landstingen.

11.2 Ekonomiska konsekvenser för enskilda huvudmän

På samma sätt som för kommunerna innebär förslaget om ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå en tillkommande arbetsuppgift för de enskilda huvudmännen. Uppgiftslämnandet från enskilda huvudmän, som redan i dag lämnar uppgifter om kostnader på enhetsnivå till Statens skolverk, behöver utvecklas för att få en god jämförbarhet på enhetsnivå, och därmed kunna uppnå det syfte med en enhetsredovisning som ligger i utredningens uppdrag. Enskilda huvudmän får ersättning för sina kostnader för att bedriva utbildning genom bidrag från elevernas hemkommuner, se avsnitt 4. Bidraget ska grundas på kommunens budget för det kommande året och beräknas enligt samma principer som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna skolenheterna. De enskilda huvudmännen kompenseras därför genom kommunernas bidrag.

Övriga förslag och bedömningar i denna lagrådsremiss bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser av betydelse för de enskilda huvudmännen.

11.3 Ekonomiska konsekvenser för staten

Statens skolinspektions prövning av ansökningar från enskilda att godkännas som huvudmän för fristående skolor bedöms underlättas genom lagrådsremissens förslag till möjligheter till återkallelse av godkännanden som inte längre används. Förslagen bedöms dock inte medföra några ekonomiska konsekvenser för myndigheten.

Regeringens bedömningar i denna lagrådsremiss om redovisning och publicering av ekonomisk information på enhetsnivå medför kostnader för staten från och med 2018. Statens skolverk föreslås vara ansvarig myndighet för insamling och kvalitetssäkring av uppgifter samt publicering av informationen. Statens skolinspektion föreslås att inom ramen för sitt tillsynsarbete granska att huvudmännens lämnade uppgifter är korrekta. Skolverket har i sitt regleringsbrev för 2018 fått i uppdrag att förbereda insamling och publicering av ekonomisk information på enhetsnivå utifrån vad som anges i betänkandet *Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor* (SOU 2016:66). För Skolverkets kommande arbete bedömer regeringen att kostnaderna för insamling och publicering uppgår till 10 miljoner kronor 2019, 23 miljoner kronor 2020 och 18 miljoner kronor per år från och med 2021. För Statens skolinspektion bedöms kostnaderna för tillsyn och granskning uppgå till 5 miljoner kronor 2019 och 10 miljoner kronor per år från och med 2020. Bedömningarna avviker delvis från de beräkningar som redovisades i budgetpropositionen för 2018 för berörda myndigheter (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 avsnitt 9.6.1 och utg.omr. 16 avsnitten 10.1.1 och 10.1.2). Bakgrunden till detta är främst att kostnaderna för Skolverket nu bedöms bli högre. Vidare har det sedan budgetpropositionen för 2018 lämnades bedömts att Statistiska centralbyrån inte längre ska ha en roll i genomförandet av förslagen och att det således inte uppstår kostnader för den myndigheten.

11.4 Konsekvenser för barnen och eleverna

Bedömningen om ekonomisk redovisning syftar till ökad transparens och mer lika villkor mellan kommunala och enskilda huvudmän vilket är att betrakta som gynnsamt för elever i verksamhet med enskilda huvudmän. Den ekonomiska informationen utökar också underlaget inför elevers och vårdnadshavares val av skola.

Förslaget att även enskilda huvudmän ska vara skyldiga att inhämta ett yttrande från en elevs hemkommun inför mottagande av eleven i gymnasieskolan bedöms stärka elevernas rättssäkerhet.

Förslaget att harmonisera bestämmelserna mellan skolformerna om möjlighet till undantag från vissa kunskapskrav vid betygssättning bidrar till en rättssäker och likvärdig betygssättning.

Förslaget att även kommuner ska kunna ges rätt att betygssätta utlandsvenska elever som visas varaktigt utomlands underlättar för sådana elever.

Övriga förslag bedöms inte ge några konsekvenser för barnen eller eleverna.

11.5 Konsekvenser för det kommunala självstyret

Förslaget om yttrande från sökandens hemkommun inför mottagande av en elev i en enskild huvudmans gymnasiesärskola syftar till att säkerställa att ingen elev som inte tillhör gymnasiesärskolans målgrupp tas emot i denna skolform och att de elever som har förmåga att följa undervisningen på ett nationellt program inte tas emot på ett individuellt program. Att elever inte felaktigt tas emot i gymnasiesärskolan eller på gymnasiesärskolans individuella program har stor betydelse för deras utvecklingsmöjligheter och är därmed en rättssäkerhetsfråga. Förslaget utgör visserligen en viss inskränkning i den kommunala självstyrelsen men motsvarande skyldighet finns redan i dag i förhållande till andra offentliga huvudmän än elevens hemkommun inför mottagande av en elev. Några mindre ingripande åtgärder bedöms vidare inte kunna uppnå syftet med förslaget. Därför görs bedömningen att inskränkningen är proportionerlig med hänsyn till ändamålet.

Regeringens övriga förslag i denna lagrådsremiss påverkar inte den grundläggande ansvarsfördelningen mellan staten och huvudmännen på skolans område, och innebär därmed inte någon inskränkning i den kommunala självstyrelsen.

11.6 Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män och för integrationen i samhället

Förslagen bedöms inte påverka möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Förslagen bedöms inte heller medföra några konsekvenser för jämställdheten.

11.7 Konsekvenser i förhållande till EU-rätten

Förslaget berör inte frågor som är reglerade i EU-rätten.

12 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)

8 kap.

21 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid förskoleenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 22 §, *ett strukturbelopp enligt 22 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 23 §.

Paragrafens *andra stycke* har ändrats genom att strukturbelopp har införts som ytterligare en post i regelverket om kommunala bidrag till enskilda huvudmän. Vad detta belopp ska avse anges i 22 a §, se kommentaren till den bestämmelsen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

22 § Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola.

Paragrafens *första stycke* har ändrats så att det förtydligas att grundbeloppet, när strukturbelopp införs, se 21 och 22 a §§, renodlas till att avse en basersättning för varje barn i förskolan.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

22 a § *Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.*

Paragrafen är *ny* och anger att hemkommunen, utöver grundbeloppet, ska fastställa ett strukturbelopp. Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Enligt den bestämmelsen ska kommuner fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Strukturbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

9 kap.

19 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 20 §, *ett strukturbelopp enligt 20 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 21 §.

Paragrafen *andra stycke* har ändrats genom att strukturbelopp har införts som ytterligare en post i regelverket om bidrag till enskilda huvudmän. Vad detta belopp ska avse anges i 20 a §, se kommentaren till den paragrafen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

20 § Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

1. undervisning,
2. lärmiddel,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskoleklass.

Paragrafens *första stycke* har ändrats så att det förtydligas att grundbeloppet, när strukturbelopp införs, ska avse en basersättning för varje elev i förskoleklassen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

20 a § *Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.*

Paragrafen är *ny* och anger vad strukturbeloppet ska avse. Se kommentaren till 8 kap. 22 a §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

10 kap.

37 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 38 §, *ett strukturbelopp enligt 38 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 39 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

Paragrafen *andra stycke* har ändrats genom att strukturbelopp införts som ytterligare en post i regelverket om bidrag till enskilda huvudmän. Vad detta belopp ska avse anges i 38 a §, se kommentaren till den paragrafen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

38 § Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

1. undervisning,
2. lärmiddel,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

Paragrafens *första stycke* har ändrats så att det förtydligas att grundbeloppet, när strukturbelopp införs, ska avse en basersättning för varje elev i grundskolan.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

38 a § *Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.*

Paragrafen är *ny* och anger vad strukturbeloppet ska avse. Se kommentaren till 8 kap. 22 a §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

11 kap.

36 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 37 §, ett strukturbelopp enligt 37 a § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 38 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

Paragrafen *andra stycke* har ändrats genom att strukturbelopp införts som ytterligare en post i regelverket om bidrag till enskilda huvudmän. Vad detta belopp ska avse anges i 37 a §, se kommentaren till den paragrafen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

37 § Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

1. undervisning,
2. läverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundsärskolan.

Paragrafens *första stycke* har ändrats så att det förtydligas att grundbeloppet, när strukturbelopp införs, ska avse en basersättning för varje elev i grundsärskolan.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

37 a § *Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.*

Paragrafen är *ny* och anger vad strukturbeloppet ska avse. Se kommentaren till 8 kap. 22 a §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

14 kap.

15 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 16 §, *ett strukturbelopp enligt 16 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 17 §.

Paragrafen *andra stycke* har ändrats genom att strukturbelopp införts som ytterligare en post i regelverket om bidrag till enskilda huvudmän. Vad detta belopp ska avse anges i 16 a §, se kommentaren till den paragrafen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

16 § Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sina egna fritidshem.

Paragrafens *första stycke* har ändrats så att det förtydligas att grundbeloppet, när strukturbelopp införs, ska avse en basersättning för varje elev i fritidshemmet.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

16 a § *Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 a §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.*

Paragrafen är *ny* och anger vad strukturbeloppet ska avse. Se kommentaren till 8 kap. 22 a §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

15 kap.

26 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. *Sådana delar av kunskapskrav som rör säkerhet eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från kunskapskraven vid betygssättning i gymnasieskolan.

Ändringen i *tredje meningen* innebär att nu gällande krav på att de kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheternas föreskrifter ersätts med ett krav på att det bara är sådana delar av kunskapskrav som rör säkerhet eller innehåller hänvisningar av nämnt slag som alltid ska uppfyllas. Om ett kunskapskrav består av flera delar, varav det enbart är vissa som t.ex. rör säkerhet, ska det alltså vara möjligt att bortse från enstaka delar av kunskapskravet så länge som de delar som rör säkerhet är uppfyllda.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.

16 kap.

52 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen, enligt 42 §, var skyldig att erbjuda utbildning på nationella program vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 53 §, *ett strukturbelopp enligt 53 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 54 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

Paragrafen *andra stycke* har ändrats genom att strukturbelopp införts som ytterligare en post i regelverket om bidrag till enskilda huvudmän. Vad detta belopp ska avse anges i 53 a §, se kommentaren till den paragrafen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

53 § Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

1. undervisning,
2. lärmateriäl,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Paragrafens *första stycke* har ändrats så att det förtydligas att grundbeloppet, när strukturbelopp införs, ska avse en basersättning för varje elev på ett nationellt program i gymnasieskolan.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

53 a § *Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 b §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.*

Paragrafen är *ny* och anger vad strukturbeloppet ska avse. Se kommentaren till 8 kap. 22 a §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

18 kap.

25 § Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns synnerliga skäl. *Sådana delar av kunskapskrav som rör säkerhet eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från kunskapskraven vid betygssättning i gymnasieskolan.

Ändringen i *fjärde meningen* motsvarar ändringen i 15 kap. 26 § tredje meningen, se kommentaren till den paragrafen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.

34 § Varje fristående gymnasiesärskola ska vara öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman. *Bestämmelser om mottagande av en elev i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman finns i 19 kap. 29 §.*

En enskild huvudman behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 19 kap. 47 § andra stycket.

För individuella program gäller skyldigheten enligt första stycket bara om *den enskilde* huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om mottagande av en elev i en gymnasiesärskola med enskild huvudman.

I *första stycket* införs en *ny andra mening* som innehåller en hänvisning till bestämmelser om mottagande av en elev i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman.

I *andra och tredje styckena* har språkliga ändringar gjorts med anledning av den nya meningen i första stycket.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.

34 a § *Innan en fristående gymnasiesärskola tar emot en sökande ska ett yttrande inhämtas från den sökandes hemkommun. Yttrandet ska innehålla uppgift om huruvida eleven tillhör gymnasiesärskolans målgrupp. Om eleven har sökt till ett individuellt program ska yttrandet också innehålla uppgifter om huruvida eleven kan följa ett nationellt program och om överenskommelse om bidrag för utbildningen enligt 34 § tredje stycket.*

Paragrafen är *ny* och innehåller en bestämmelse om att ett yttrande ska inhämtas från sökandens hemkommun innan han eller hon tas emot i en fristående gymnasiesärskola. Paragrafen innehåller även bestämmelser om vilka uppgifter som ett sådant yttrande ska innehålla. Uppgifterna ska avse om eleven tillhör gymnasiesärskolans målgrupp och, för det fall att eleven har sökt till ett individuellt program, huruvida eleven bedöms ha förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program. När det gäller sökande till ett individuellt program ska yttrandet även innehålla uppgift om överenskommelse om bidrag från hemkommunen till den enskilde huvudmannen.

Bestämmelserna i paragrafen motsvarar i sak de bestämmelser som finns i 19 kap. 41 § och som gäller i förhållandet mellan kommunala huvudmän.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.

19 kap.

29 § Huvudmannen för den sökta utbildningen prövar frågan om den sökande ska tas emot. *Bestämmelser om mottagande av en elev i en gymnasiesärskola med enskild huvudman finns i 18 kap. 34 §.*

Om hemkommunen enligt 18 kap. 5 § har beslutat att en sökande inte tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att söka till gymnasieskolan i hemkommunen så snart som möjligt.

Hemkommunen ska göra en bedömning av om en ungdom som har sökt till ett individuellt program har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande inte har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska den sökande tas emot på ett individuellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att så snart som möjligt söka till nationella program som anordnas av hemkommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om mottagande av en elev i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman (se prop. 2011/12:50 s. 78 f.).

I *första stycket* införs en ny mening med hänvisning till bestämmelser om mottagande av en elev i en gymnasiesärskola med enskild huvudman.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.

45 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen enligt 18 kap. 27 § var skyldig att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 46 §, *ett strukturbelopp enligt 46 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 47 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

Paragrafen *andra stycke* har ändrats genom att strukturbelopp införts som ytterligare en post i regelverket om bidrag till enskilda huvudmän. Vad detta belopp ska avse anges i 46 a §, se kommentaren till den paragrafen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

46 § Grundbeloppet ska avse *en basersättning* för

1. undervisning,
2. lärmateriäl,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Paragrafens *första stycke* har ändrats så att det förtydligas att grundbeloppet, när strukturbelopp införs, ska avse en basersättning för varje elev i gymnasiesärskolan.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

46 a § *Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådan fördelning som ska göras enligt 2 kap. 8 a §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.*

Paragrafen är *ny* och anger vad strukturbeloppet ska avse. Se kommentaren till 8 kap. 22 a §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

20 kap.

38 § Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av *kunskapskraven*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. *Sådana delar av kunskapskrav som rör säkerhet eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från kunskapskraven vid betygssättning i kommunal vuxenutbildning.

Ändringen i *första meningen* innebär att det tydliggörs att det vid betygssättningen inte kan bortses från hela kunskapskrav utan från delar av kunskapskraven. Ändringen innebär att bestämmelsen anpassas till motsvarande bestämmelser i 10 kap. 21 §, 11 kap. 23 a §, 12 kap. 21 §, 13 kap. 21 a §, 15 kap. 26 § och 18 kap. 25 §. Syftet är att bestämmelserna ska bli enhetligt utformade.

Ändringen i *tredje meningen* motsvarar ändringen i 15 kap. 26 § tredje meningen, se kommentaren till den paragrafen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.

21 kap.

20 a § Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av *kunskapskraven*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns synnerliga skäl. *Sådana delar av kunskapskrav som rör säkerhet eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från kunskapskraven vid betygssättning i särskild utbildning för vuxna.

Ändringen i *första meningen* motsvarar ändringen i 20 kap. 38 §, se kommentaren till den paragrafen.

Ändringen i *fjärde meningen* motsvarar ändringen i 15 kap. 26 § tredje meningen, se kommentaren till den paragrafen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.

26 kap.

14 a § *En kommun ska återkalla ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem och som kommunen har meddelat enligt denna lag, om den enskilde har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om tvångslikvidation.*

Paragrafen är *ny* och innehåller bestämmelser om att ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem som kommunen har meddelat enligt skollagen (25 kap. 10 §) får återkallas om den enskilde har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om tvångslikvidation.

Det behöver inte utfärdas något föreläggande innan ett beslut om återkallelse meddelas.

Enligt 26 kap. 16 § får kommunen besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte vunnit laga kraft. En anledning till att inte fatta ett sådant beslut kan t.ex. vara att en konkursförvaltare eller likvidator vill fortsätta verksamheten i syfte att avveckla den i samlad ordning.

Ett beslut om återkallelse enligt denna paragraf kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol med stöd av 28 kap. 5 §. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten enligt 28 kap. 10 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.3.

14 b § *Statens skolinspektion ska återkalla ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet som myndigheten har meddelat enligt denna lag, om*

1. utbildningen inte har startat senast vid början av det läsår som inleds två år efter godkännandet, eller

2. utbildningen i annat fall inte har bedrivits under en tid av två år.

Om det endast är en del av utbildningen vid en viss skolenhet som inte har startat eller inte längre bedrivs, får återkallelsen avse denna del av utbildningen.

Om det finns särskilda skäl får Skolinspektionen avstå från att återkalla godkännandet.

Ett godkännande enligt första stycket ska också återkallas om den enskilde begär det. Om det endast är en del av utbildningen vid en viss skolenhet som den enskilde inte längre vill ha godkännande för, ska återkallelsen avse denna del av utbildningen.

Paragrafen är *ny* och innehåller bestämmelser om att Statens skolinspektion under vissa omständigheter ska återkalla ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet som myndigheten har meddelat enligt skollagen (2 kap. 5 §). Det framgår av lagen (2010:801) om införande av skollagen att godkännande av enskilda huvudmän enligt 1985 års skollag ska anses som ett godkännande enligt den nu gällande skollagen (4–8 och 16 §§). Det finns dock övergångsbestämmelser som innebär att bestämmelserna i förevarande paragrafs första–tredje styckena inte ska tillämpas i fråga om ett godkännande av en enskild som huvudman eller ett beslut om bidrag som har meddelats innan lagen trätt i kraft. Övergångsbestämmelserna innehåller i stället särskilda regler för de fallen (se vidare kommentaren till övergångsbestämmelserna).

Av *första stycket punkten 1* framgår att ett godkännande ska återkallas om utbildningen inte har startat senast vid början av det första läsår som inleds två år efter godkännandet.

Av *första stycket punkten 2* framgår att ett godkännande, som avser en utbildning som har startats, ska återkallas om utbildningen inte har bedrivits under två år.

Av *andra stycket* framgår att en återkallelse av ett godkännande inte alltid ska ske i sin helhet i de fall som avses i första stycket. Om det endast är en del av utbildningen vid en viss skolenhet som inte startat eller inte längre bedrivs får återkallelsen avse denna del. En lämplig avvägning när det gäller att ta ställning till om godkännandet helt eller delvis ska återkallas när delar av ett godkännande inte utnyttjas, är om den kvarstående verksamheten är av sådan omfattning att kvaliteten i utbildningen kan upprätthållas. Det kan t.ex. vara frågan om att en huvudman för en skola med godkännande för grundskolans årskurs 1–9 inte längre erbjuder utbildning i lågstadiet, eller att en gymnasieskola som har god-

kännande för flera nationella program inte längre erbjuder ett av dem. Återkallelsen bör i dessa situationer enbart avse den del av godkännandet som inte utnyttjats.

Av *tredje stycket* framgår att Skolinspektionen får avstå från att återkalla ett godkännande om det finns särskilda skäl för den enskilde huvudmannen att inte bedriva utbildning under längre tid än två år. Det kan t.ex. handla om långsiktiga förändringar i elevunderlag som gör att det under längre tid inte finns förutsättningar att driva verksamhet på ett visst nationellt program i gymnasieskolan eller i en viss årskurs i grundskolan. I propositionen Bidragsvillkor för fristående verksamheter (prop. 2009/10:157) anges i fråga om begreppet lång sikt att fem år generellt sett är en överskådlig period i sammanhanget vilket kan tjäna som ett riktmärke. Att det under en längre tid inte bedöms finnas förutsättningar att bedriva en utbildning har kommunala verksamheter möjligheter att hantera genom att lägga ned delar av verksamheten. Likabehandlingsskäl talar för att en motsvarande möjlighet bör finnas även för enskilda huvudmän.

Av *fjärde stycket* framgår att ett godkännande också ska återkallas om den enskilde huvudmannen själv begär det. En återkallelse som görs på den enskildes begäran ska begränsas till den del av utbildningen som den enskilde inte längre vill ha godkännande för.

Skolinspektionen behöver inte ha utfärdat något föreläggande innan ett beslut om återkallelse meddelas på någon av grunderna i första stycket punkten 1 eller 2 eller fjärde stycket.

Ett beslut om återkallelse av godkännande enligt *första stycket punkten 1 eller 2* kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol med stöd av 28 kap. 2 § skollagen. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten enligt 28 kap. 10 § skollagen. Däremot kan ett beslut om återkallelse efter begäran från en enskild huvudman enligt första stycket punkten 3 inte överklagas eftersom ett sådant beslut inte går den enskilde emot.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.2.

14 c § *En kommun ska återkalla ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet eller ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg och som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem som kommunen har meddelat enligt denna lag, om*

1. verksamheten inte har startat senast två år efter den första tidpunkt som godkännandet avser, eller

2. verksamheten i annat fall inte har bedrivits under en tid av två år.

Om det finns särskilda skäl får kommunen avstå från att återkalla godkännandet eller beslutet.

Ett godkännande eller beslut enligt första stycket ska också återkallas om den enskilde begär det.

Paragrafen är *ny* och innehåller bestämmelser om att en kommun under vissa omständigheter ska återkalla ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet eller ett beslut om att en enskild har rätt till bidrag för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem, som kommunen har meddelat enligt skollagen. Kommunen behöver inte ha utfärdat något föreläggande innan ett beslut om återkallelse meddelas. Det finns dock övergångsbestämmelser som innebär

att bestämmelserna i förevarande paragrafs första och andra stycken inte ska tillämpas i fråga om ett godkännande av en enskild som huvudman eller ett beslut om bidrag för pedagogisk omsorg som har meddelats innan lagen trätt i kraft. Övergångsbestämmelserna innehåller i stället särskilda regler för de fallen (se kommentaren till övergångsbestämmelserna).

Av *första stycket punkten 1* framgår att ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag ska återkallas om verksamheten inte har startat senast två år efter den första tidpunkt som godkännandet eller beslutet avser.

Av *första stycket punkten 2* framgår att ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag, som avser en utbildning eller en verksamhet som har startats, ska återkallas om utbildningen eller verksamheten inte har bedrivits under två år.

Av *andra stycket* framgår att kommunen får avstå från att återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag om det finns särskilda skäl för den enskilde huvudmannen att inte bedriva verksamhet under längre tid än två år. Det kan t.ex. handla om situationer som motsvarar vad som anges i kommentaren till 26 kap. 14 b § tredje stycket.

Av *tredje stycket* framgår att ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag ska återkallas om den enskilde huvudmannen själv begär det.

Ett beslut om återkallelse av godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag enligt första stycket punkterna 1 eller 2 kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol med stöd av 28 kap. 5 § skollagen. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten enligt 28 kap. 10 § skollagen. Däremot kan ett beslut om återkallelse efter begäran från en enskild huvudman enligt *tredje stycket* inte överklagas eftersom ett sådant beslut inte går den enskilde emot.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.2 och 6.3.

28 kap.

2 § Beslut av Statens skolinspektion får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller 24 kap. 3 a § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 §, 14 § eller 14 b § *första eller andra stycket*,

2. medgivande enligt 24 kap. 4 a § eller återkallelse av sådant medgivande enligt 26 kap. 13 §,

3. förklaring om rätt till bidrag enligt 24 kap. 6 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13 §,

4. statliga åtgärder för rättelse enligt 26 kap. 17 §,

5. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 §, eller

6. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka beslut av Statens skolinspektion som får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Ändringen i *punkten 1* är föranledd av de nya bestämmelserna om att Skolinspektionen ska besluta om återkallelse av godkännanden av enskild som huvudman inom skolväsendet om en utbildning som godkännandet avser inte har startats eller bedrivits under viss tid (26 kap. 14 b § första eller andra stycket). Sådana beslut av Skolinspektionen får enligt tillägget i förevarande punkt överklagas till allmän förvaltnings-

domstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten enligt 28 kap. 10 § skollagen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.2.

5 § Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 §, 14 § *eller 14 c § första stycket*,

2. bidrag enligt 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 35 § eller 19 kap. 45 §,

3. avstängning enligt 5 kap. 17 eller 19 §,

4. föreläggande för vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter enligt 7 kap. 23 §,

5. skolskjuts enligt 9 kap. 15 b § första stycket, 9 kap. 15 c § första stycket, 10 kap. 32 § första stycket, 10 kap. 33 § första stycket, 11 kap. 31 § första stycket, 11 kap. 32 § första stycket, 18 kap. 30 § första stycket eller 18 kap. 31 § första stycket,

6. ekonomiskt stöd till inackordering enligt 15 kap. 32 § eller 18 kap. 32 § första stycket,

7. medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt eller återkallelse av sådant medgivande enligt 24 kap. 23 eller 24 §,

8. rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 eller 15 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13 §, *14 a § eller 14 c § första stycket*,

9. bidrag enligt 25 kap. 11 §,

10. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 §, eller

11. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka beslut av en kommun eller ett landsting som får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Ändringen i *punkten 1* är föranledd av de nya bestämmelserna om att en kommun eller ett landsting ska besluta om återkallelse av godkännanden av enskild som huvudman för förskola eller vissa fritidshem som kommunen eller landstinget har meddelat om en utbildning som godkännandet avser inte har startats eller bedrivits under viss tid (26 kap. 14 c § första stycket). Sådana beslut får enligt tillägget i förevarande punkt överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Ändringen i *punkten 8* är föranledd av de nya bestämmelserna om att en kommun eller ett landsting ska besluta om återkallelse av ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg som kommunen eller landstinget har meddelat antingen om den enskilde har försatts i konkurs eller beslut har fattats om tvångslikvidation (26 kap. 14 a §), eller om verksamheten inte har startats eller bedrivits under viss tid (26 kap. 14 c § första stycket). Sådana beslut får enligt tillägget i förevarande punkt överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande av förvaltningsdomstolens beslut till kammarrätten enligt 28 kap. 10 § skollagen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.2 och 6.3.

29 kap.

24 § Regeringen får, utöver vad som i övrigt följer av denna lag, meddela föreskrifter om

1. att enskilda får sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,

2. att kommuner som bedriver distansundervisning av utlandssvenska elever som varaktigt vistas utomlands får sätta betyg samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg för sådana elever enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,

3. att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor som avses i 1 och 2, och

4. ytterligare villkor för sådana beslut som avses i 3.

Paragrafen i nuvarande lydelse innehåller bestämmelser om bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att enskilda utbildningsanordnare i vissa fall får sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet.

Ändringen i paragrafen innebär att bemyndigandena i paragrafen begränsas till att gälla endast för regeringen.

Punkten 1 är i övrigt inte ändrad.

Punkten 2 är ändrad och har ett nytt innehåll som innebär att det införs ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att kommuner som bedriver distansundervisning av utlandssvenska elever som varaktigt vistas utomlands får sätta betyg samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg för sådana elever enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet.

Punkten 3 motsvarar tidigare lydelse av punkten 2 och är oförändrad till sitt innehåll, men kommer till följd av ändringen i punkten 2 att avse även beslut om att kommuner vid distansundervisning utanför skolväsendet får sätta betyg samt utfärda gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet.

Punkten 4 är ny och motsvarar med språkliga ändringar den tidigare tredje punkten. Punkten innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om ytterligare villkor för sådana beslut som avses i tredje punkten. Detta innebär att bemyndigandet utvidgas till att även avse beslut som avser kommuner. Som anges i tidigare förarbeten kan det bl.a. röra sig om föreskrifter som gör det möjligt att återkalla eller tidsbegränsa ett tillstånd att utfärda betyg (jfr prop. 2005/06:148 s. 48).

Paragrafen behandlas i avsnitt 9.

Ikraft- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2019.

2. Bestämmelserna i 8 kap. 21 och 22 §§, 9 kap. 19 och 20 §§, 10 kap. 37 och 38 §§, 11 kap. 36 och 37 §§, 14 kap. 15 och 16 §§, 16 kap. 52 och 53 §§ och 19 kap. 45 och 46 §§ i den nya lydelsen och bestämmelserna i de nya 8 kap. 22 a §, 9 kap. 20 a §, 10 kap. 38 a §, 11 kap. 37 a §, 14 kap. 16 a §, 16 kap. 53 a § och 19 kap. 46 a § tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2020.

3. De nya bestämmelserna i 26 kap. 14 b § första–tredje styckena och 14 c § första och andra styckena tillämpas inte i fråga om ett godkännande av en enskild som huvudman eller ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem, som har meddelats före ikraftträdandet. Statens skolinspektion eller den kommun som har meddelat ett sådant godkännande eller beslut om rätt till bidrag ska i stället återkalla godkännandet

eller beslutet, om utbildningen eller verksamheten inte har startat senast två år efter det att lagen har trätt i kraft eller utbildningen eller verksamheten annars inte har bedrivits under denna period. Om det endast är en del av utbildningen vid en viss skolenhet som omfattas av ett godkännande och som inte har startat eller inte längre bedrivs, får återkallelsen av godkännandet avse denna del av utbildningen. Om det finns särskilda skäl får Skolinspektionen eller den kommun som har meddelat ett godkännande eller ett beslut om bidrag avstå från att återkalla godkännandet eller beslutet. Ett beslut om återkallelse får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av förvaltningsdomstolens beslut.

Det framgår av *punkten 1* att lagen träder i kraft den 1 juli 2019.

Övergångsbestämmelserna i *punkten 2* innebär att de nya bestämmelserna om strukturbelopp ska tillämpas första gången på beslut om bidrag för kalenderåret 2020.

Punkten 3 innehåller övergångsbestämmelser som avser godkännande av en enskild som huvudman och beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg i stället för förskola eller fritidshem, som Statens skolinspektion respektive en kommun har meddelat före ikraftträdandet av de nya bestämmelserna om återkallelse. Dessa träder i kraft den 1 juli 2019. Det spelar ingen roll med stöd av vilken författning godkännandet eller beslutet om bidrag har meddelats så länge de meddelats före den 1 juli 2019. Sådana godkännanden eller beslut om bidrag ska återkallas endast om verksamheten inte har startat eller annars inte har bedrivits inom två år från ikraftträdandet av de nya återkallelsebestämmelserna. Eftersom de nya överklagandebestämmelserna i 28 kap. enbart tar sikte på de nya bestämmelserna i 26 kap. införs i övergångsbestämmelserna en särskild överklagandebestämmelse för beslut om återkallelse som sker med stöd av övergångsbestämmelserna. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av förvaltningsdomstolens beslut.

Övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 10.

Nedan sammanfattas relevanta förslag i betänkandet Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor (SOU 2016:66).

Beslut om och beräkning av bidrag till verksamheter med enskild huvudman

Hemkommunens bidrag till enskilda huvudmän ska förutom grundbelopp, och i förekommande fall tilläggsbelopp, även bestå av ett strukturbelopp. I strukturbeloppet ska ingå alla de resurser som fördelas utifrån barns och elevers olika förutsättningar och behov, med undantag för sådana resurser som fördelas enligt reglerna om tilläggsbelopp. Kommuner ska vara skyldiga att redovisa på vilka grunder strukturbeloppet har räknats fram och på vilket sätt det ska komma verksamheter med enskild huvudman till del.

Kommuner kan ha kostnader kopplade till sitt generella myndighetsansvar eller till sitt huvudmannaansvar enligt skollagen som enskilda huvudmän inte har. Dessa kostnader ska tydligt specificeras, beräknas och motiveras i samband med bidragsberäkningen och ska inte ingå i underlaget för fastställande av bidrag.

Dagens schablon avseende kommuners ersättning till enskilda huvudmän för administrativa kostnader ska tas bort. Ersättning till enskilda huvudmän för administrativa kostnader ska i stället fastställas utifrån kommunens egna kostnader för administration. Ersättningen ska avse kostnader för administrativa funktioner som ekonomi, personal, inköp, it, kommunikation, samt liknande kostnader.

Särskilda regler ska införas för fristående skolor inriktade på elever som har ett så omfattande behov av särskilt stöd att tilläggsbelopp ska lämnas. Det ska i skollagen anges att en fristående skola kan begränsa sin utbildning till sådana elever och det ska framgå av beslutet om godkännande att en skola valt denna inriktning (så kallad resursskola). För en sådan skola ska tilläggsbeloppet fastställas genom överenskommelse mellan huvudmannen och hemkommunen. Om inte en överenskommelse nås med hemkommunen ska skolan inte vara skyldig att ta emot eller att ge fortsatt utbildning till eleven.

Samtliga kostnadsposter i grundbeloppet ska specificeras i bidragsbeslutet. Beslutade grundbelopp ska stämmas av mot faktiskt utfall i ett nytt beslut (avstämningsbeslut) senast den 30 september året efter det år bidraget avsåg. Avstämningen av grundbeloppet kan innebära att enskilda huvudmän ska kompenseras. Även avstämningsbeslutet kommer att vara möjligt att överklaga.

Ekonomisk information på enhetsnivå

Ett krav på jämförbar ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå ska införas för såväl kommunala som enskilda huvudmän. Enhetsredovisningen ska innehålla en resultatsammanställning med intäkter och kost-

nader. Intäktsredovisningen ska i huvudsak bygga på de poster som enligt skollagen gäller för bestämmande av bidrag till enskild huvudman. Kostnadsredovisningen ska i huvudsak bygga på de poster som enligt skollagen gäller avseende specifikation av grundbeloppet vid kommunala bidrag till enskilda huvudmän. Redovisningen bör kompletteras med ett antal finansiella nyckeltal. Kravet på redovisning ska omfatta huvudmän för förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Skolverket ska ansvara för insamlingen av den ekonomiska informationen och insamlingen bör i möjligaste mån samordnas med den insamling av uppgifter som görs inom ramen för den officiella statistiken. Skolverket ska publicera den ekonomiska informationen i form av resultatsammanställning och annan relevant ekonomisk information.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 2 kap. 5 och 8 a §§, 8 kap. 21 §, 9 kap. 17–19 §§, 10 kap. 35–37 §§, 11 kap. 34–36 §§, 14 kap. 15 §, 15 kap. 33 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 31 §, 19 kap. 45 § och 25 kap. 11 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas 12 nya paragrafer, 8 kap. 22 a, 9 kap. 18 a och 20 a §§, 10 kap. 36 a och 38 a §§, 11 kap. 35 a och 37 a §§, 14 kap. 16 a §, 16 kap. 53 a §, 17 kap. 33 a §, 19 kap. 46 a §, 25 kap. 12 a §, samt närmast före 9 kap. 18 a §, 10 kap. 36 a § och 11 kap. 35 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

/.../

8 a §¹

Kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet *och sådan pedagogisk omsorg som avses i 25 kap. 2 §* efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

8 kap.

21 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid förskoleenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 22 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 23 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 22 §, *ett strukturbelopp enligt 22 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 23 §.

22 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådana kostnader som kommunen beräknar vid fördelning av resurser enligt 2 kap. 8 a §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksam-

¹ Senaste lydelse 2014:458.

9 kap.

17 §

Varje fristående förskoleklass ska vara öppen för alla elever som ska erbjudas utbildning i förskoleklassen. *Utbildningen får dock begränsas till att avse elever som är i behov av särskilt stöd för sin utveckling.*

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 21 § andra stycket.

Varje fristående förskoleklass ska vara öppen för alla elever som ska erbjudas utbildning i förskoleklassen. *Utbildningen får dock begränsas till att avse elever som har ett så omfattande behov av särskilt stöd att tilläggsbelopp enligt 21 § ska lämnas.*

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 21 § andra stycket. *Huvudman för sådan utbildning som avses i första stycket sista meningen behöver inte heller ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om huvudmannen och hemkommunen inte kommer överens om det tilläggsbelopp för särskilt stöd som ska betalas enligt 21 §.*

/.../

19 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 20 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 21 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 20 §, *ett strukturbelopp enligt 20 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 21 §.

20 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådana kostnader som kommunen beräknar vid fördelning av resurser enligt 2 kap. 8 a §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

10 kap.

35 §

Varje fristående grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
 2. elever som är i behov av särskilt stöd, och
 3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.
- Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för en elev enligt 39 § andra stycket.
- Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för en elev enligt 39 § andra stycket. Huvudman för sådan utbildning som avses i första stycket 2 behöver inte heller ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om huvudmannen och hemkommunen inte kommer överens om det tilläggsbelopp för särskilt stöd som ska betalas enligt 39 §.
- Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

/.../

37 §⁴

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 38 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 39 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 38 §, ett strukturbelopp enligt 38 a § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 39 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

38 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådana kostnader som kommunen beräknar vid fördelning av resurser enligt 2 kap. 8 a §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

⁴ Senaste lydelse 2015:73.

11 kap.**34 §**

Varje fristående grundsärskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundsärskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som *är i behov av särskilt stöd*, och
2. elever som *har ett så omfattande behov av särskilt stöd att tilläggsbelopp enligt 38 § ska lämnas*, och
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för en elev enligt 38 § andra stycket.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för en elev enligt 38 § andra stycket. *Huvudman för sådan utbildning som avses i första stycket 2 behöver inte heller ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om huvudmannen och hemkommunen inte kommer överens om det tilläggsbelopp för särskilt stöd som ska betalas enligt 38 §.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

/.../

36 §⁵

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 37 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 38 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 37 §, *ett strukturbelopp enligt 37 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 38 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

37 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådana kostnader som kommunen beräknar vid fördelning av resurser enligt 2 kap. 8 a §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hem-

⁵ Senaste lydelse 2015:73.

14 kap.

15 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 16 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 17 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 16 §, ett strukturbelopp enligt 16 a § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 17 §.

16 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådana kostnader som kommunen beräknar vid fördelning av resurser enligt 2 kap. 8 a §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

/.../

16 kap.

52 §⁷

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen, enligt 42 §, var skyldig att erbjuda utbildning på nationella program vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 53 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 54 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 53 §, ett strukturbelopp enligt 53 a § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 54 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

53 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådana kostnader som kommunen beräknar vid fördelning av resurser enligt 2 kap. 8 a §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördel-

⁷ Senaste lydelse 2015:73.

17 kap.

31 §⁸

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på preparandutbildning vid skolenheten som var behörig för utbildningen vid den tidpunkt när denna påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 32 och 33 §§ och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 34 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 32 och 33 §§, ett strukturbelopp enligt 33 a § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 34 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

33 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådana kostnader som kommunen beräknar vid fördelning av resurser enligt 2 kap. 8 a §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

19 kap.

45 §⁹

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen enligt 18 kap. 27 § var skyldig att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 46 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 47 §.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 46 §, ett strukturbelopp enligt 46 a § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 47 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

46 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådana kostnader som kommunen beräknar vid fördelning av resurser enligt 2 kap. 8 a §. Beloppet ska bestämmas

⁸ Senaste lydelse 2015:73.

⁹ Senaste lydelse 2015:73.

efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

25 kap.

11 §

Hemkommunen ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 10 § för varje barn som tas emot. Bidraget består av ett grundbelopp enligt 12 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 13 §.

Hemkommunen ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 10§ för varje barn som tas emot. Bidraget består av ett grundbelopp enligt 12 §, *ett strukturbelopp enligt 12 a §* och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 13 §.

Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag till fler än två huvudmän för samma barn eller till mer än en huvudman för pedagogisk omsorg för ett barn som också går i förskola. Om barnet tagits emot i två enskilda verksamheter, eller i en kommunal och en enskild verksamhet, är kommunen inte skyldigt att lämna ett bidragsbelopp som är högre än om barnet tagits emot i en kommunal verksamhet. Hemkommunen ska bestämma hur bidraget ska fördelas mellan huvudmännen för verksamheterna.

När barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar får kommunen inte lämna bidrag för fler barn till vårdnadshavaren än det antal barn till andra som har tagits emot.

12 a §

Strukturbeloppet ska avse ersättning för sådana kostnader som kommunen beräknar vid fördelning av resurser enligt 2 kap. 8 a §. Beloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

1.9 kap. 18 a §, 10 kap. 36 a § och 11 kap. 35 a § ska tillämpas avseende ansökningar till utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2018.

3. 9 kap. 18 §, 10 kap. 26 § och 11 kap. 35 § ska tillämpas även för enskilda huvudmän där beslut om godkännande enligt 2 kap. 5 § fattats före den 1 januari 2018. Dessa huvudmän ska senast den 30 juni 2018 lämna in en anmälan till Statens skolinspektion om vilka urvalsgrunder som huvudmannen avser tillämpa.

Remissinstanser för betänkandet

Följande instanser har inkommit med yttrande över betänkandet: Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Jönköping, Justitiekanslern (JK), Domstolsverket, Datainspektionen, Bokföringsnämnden (BFN), Myndigheten för delaktighet, Barnombudsmannen, Statskontoret, Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sameskolstyrelsen, Högskolan i Halmstad, Mittuniversitetet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Konkurrensverket, Tillväxtverket, Regelrådet, Diskrimineringsombudsmannen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Gislaveds kommun, Grums kommun, Göteborgs kommun, Järfälla kommun, Landskrona kommun, Malmö kommun, Nacka kommun, Norrköpings kommun, Nykvarns kommun, Skellefteå kommun, Stockholms kommun, Svalövs kommun, Vadstena kommun, Varbergs kommun, Vännäs kommun, Kalmarsunds gymnasieförbund, Academedia AB, Friskolornas riksförbund, FSO Fria förskolor, Föräldraalliansen Sverige, Handikappförbunden (HSO), Idéburna skolors riksförbund, Internationella Engelska skolan i Sverige AB, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Svenska journalistförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Statistiska centralbyrån.

Spontana yttranden har därutöver inkommit från Täby kommun, Autism- och Aspergerförbundet, Synskadades Riksförbund, Helsingborgs kommun, Kommunalekonomernas förening, Göteborgsregionens kommunalförbund, Advokatfirman Fylgia, Linköpings kommun, Vinterullsskolan, Utvecklingspedagogik Sverige AB och Riksförbundet FUB.

Följande instanser har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet, men har förklarat sig avstå eller har inte inkommit med yttrande: Riksdagens ombudsmän (JO), Linköpings universitet, Borgholms kommun, Eda kommun, Hallsbergs kommun, Hammarö kommun, Karlskoga kommun, Kungsörs kommun, Ljusdals kommun, Motala kommun, Munkfors kommun, Sorsele kommun, Sölvesborgs kommun, Tibro kommun, Torsås kommun, Tranås kommun, Vansbro kommun, Åre kommun, Ängelholms kommun, Övertorneå kommun, Region Jönköpings län, Almega Utbildningsföretagen, Arbetsgivaralliansen, Arbetsgivarföreningen KFO, De små kommunernas samverkan (SmåKom), Fristående förskolor (SEFIF), Föreningen Grävande journalister, Företagarna, Kunskapskolan i Sverige AB, Lika Unika, LSU – Sveriges ungdomsorganisationer, Riksförbundet Attention, Riksförbundet BRIS, Rådet för kommunal redovisning (RKR), Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges elevkårer, Sveriges elevråd (SVEA), Sveriges skolledarförbund, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Transparency International Sverige (TI Sverige), Vittra AB och Waldorfskolefederationen).

Nedan sammanfattas relevanta förslag i remisspromemorian Vissa skollagsfrågor – Del 4 (U2016/05181/GV).

Bestämmelserna om när ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag ska återkallas ska kompletteras

De bestämmelser som finns i dag om när återkallelse av godkännande av enskild som huvudman för utbildning inom skolväsendet eller av beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg kan ske, är inte tillräckligt omfattande för att systemet ska fungera på ett tillfredsställande sätt. Det föreslås därför att dessa bestämmelser kompletteras på följande sätt. Ett av Skolinspektionen beslutat godkännande av enskild som huvudman för utbildning inom skolväsendet ska återkallas helt eller delvis, om inte utbildningen har startat senast vid början av det läsår som inleds senast två år efter det första läsår som godkännandet avser. Ett av en kommun beslutat godkännande av en enskild som huvudman för en fristående förskola eller beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg ska återkallas, om verksamheten inte har startat senast två år efter den första tidpunkt som godkännandet eller beslutet avser. Ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag ska också återkallas om verksamheten i annat fall inte har bedrivits under en tid av två år. Om det finns särskilda skäl för den enskilde huvudmannen att inte bedriva verksamhet under längre tid än två år, ska dock godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag inte återkallas på dessa grunder. Ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag ska också återkallas om huvudmannen begär det eller om huvudmannen försätts i konkurs eller i tvångslikvidation.

Bestämmelserna om att yttrande ska inhämtas från en sökandes hemkommun inför mottagande i gymnasiesärskola ska även gälla enskilda huvudmän

Det föreslås att huvudmannen för en fristående gymnasiesärskola, på motsvarande sätt som krävs av en kommunal huvudman för en gymnasiesärskola, ska hämta in ett yttrande från den sökandes hemkommun innan en sökande tas emot. Yttrandet ska innehålla uppgift om huruvida sökanden tillhör gymnasiesärskolans målgrupp. Om sökanden har sökt till ett individuellt program ska yttrandet även innehålla uppgifter om huruvida sökanden bedöms ha förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program och om det finns en överenskommelse mellan den enskilde huvudmannen och elevernas hemkommun om bidrag för sökandens utbildning.

Bestämmelserna om undantag vid betygssättning på gymnasienivå ska vara enhetliga för de olika skolformerna

Dagens bestämmelser i skollagen om undantagsbestämmelser vid betygssättning är inte formulerade på samma sätt för de olika skolformerna på gymnasienivå. Det föreslås därför att reglerna om betygssättning i kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna ska ändras så att det, i likhet med vad som gäller vid betygssättning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, ska få bortses från enstaka delar av kunskapskraven om det finns särskilda skäl. Sådana delar av kunskapskraven som rör säkerhet eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska alltid uppfyllas. Detta ska gälla såväl i vuxenutbildningen som i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Bestämmelserna om betygsrätt ska ändras så att kommuner kan få sådant tillstånd vid distansundervisning utanför skolväsendet

Både kommunala och enskilda huvudmän kan enligt gällande bestämmelser sluta avtal med Skolverket om att anordna distansundervisning för utlandssvenska elever som varaktigt vistas utomlands. Det är dock bara enskilda som kan få tillstånd om att få sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet (betygsrätt) vid sådan distansundervisning utanför skolväsendet. Det föreslås därför att kommuner, i likhet med enskilda, ska kunna få betygsrätt när det gäller distansundervisning av utlandssvenska elever som varaktigt vistas utomlands. Bemyndigandet i skollagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om betygsrätt för enskilda och om att en myndighet ska få besluta om sådana frågor, utvidgas inte bara till att även omfatta föreskrifter om att kommuner ska kunna få betygsrätt, utan bemyndigandet begränsas samtidigt till att endast gälla för regeringen. Dessutom föreslås att regeringen ska få meddela ytterligare föreskrifter om vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att sådana beslut ska få fattas.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 2 kap. 31 och 32 §§, 15 kap. 26 §, 18 kap. 25 och 34 §§, 19 kap. 29 §, 20 kap. 38 §, 21 kap. 20 a §, 26 kap. 16 §, 28 kap. 2 och 5 §§, 29 kap. 24 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 18 kap. 34 a §, och 26 kap. 13 a, 13 b och 13 c §§, och närmast före 18 kap. 34 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

26 §

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. *De kunskapskrav* som rör säkerhet och *de som* hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. *Sådana delar av kunskapskraven* som rör säkerhet *eller* hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

18 kap.

25 §¹

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns synnerliga skäl. *De kunskapskrav* som rör säkerhet och *de som* hän-

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns synnerliga skäl. *Sådana delar av kunskapskraven* som rör säkerhet

¹ Senaste lydelse 2012:109.

visar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

34 §

Varje fristående gymnasiesärskola ska vara öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman.

Varje fristående gymnasiesärskola ska vara öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman. *Bestämmelser om mottagande av en elev i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman finns i 19 kap. 29 §.*

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 19 kap. 47 § andra stycket.

En enskild huvudman behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 19 kap. 47 § andra stycket.

För individuella program gäller skyldigheten enligt första stycket bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

För individuella program gäller skyldigheten enligt första stycket bara om *den enskilde* huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

Yttrande från hemkommunen

34 a §

Innan en fristående gymnasiesärskola tar emot en sökande ska ett yttrande inhämtas från hemkommunen. Yttrandet ska innehålla uppgift om huruvida eleven tillhör gymnasiesärskolans målgrupp. Om eleven har sökt till ett individuellt program ska yttrandet också innehålla uppgifter om huruvida eleven bedöms ha förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program och om överenskommelse om bidrag för utbildningen enligt 34 §.

19 kap.

29 §

Huvudmannen för den sökta utbildningen prövar frågan om den

Huvudmannen för den sökta utbildningen prövar frågan om den

sökande ska tas emot.

sökande ska tas emot. *Bestämmelser om mottagande av en elev i en gymnasiesärskola med enskild huvudman finns i 18 kap. 34 §.*

Bilaga 5

Om hemkommunen enligt 18 kap. 5 § har beslutat att en sökande inte tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att söka till gymnasieskolan i hemkommunen så snart som möjligt.

Hemkommunen ska göra en bedömning av om en ungdom som har sökt till ett individuellt program har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande inte har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska den sökande tas emot på ett individuellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att så snart som möjligt söka till nationella program som anordnas av hemkommunen.

20 kap.

38 §²

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka *kunskapskrav eller från enstaka delar av sådana krav.*

Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. *De kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av *kunskapskraven.* Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. *Sådana delar av kunskapskraven som rör säkerhet eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

21 kap.

20 a §³

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka *kunskapskrav eller från enstaka delar av sådana krav.* Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av *kunskapskraven.* Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att

² Senaste lydelse 2015:482.

³ Senaste lydelse 2012:109.

utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns synnerliga skäl. *De kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns synnerliga skäl. *Sådana delar av kunskapskraven som rör säkerhet eller hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.*

26 kap.

13 a §

En tillsynsmyndighet ska återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag som myndigheten har meddelat enligt denna lag om den enskilde har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om tvångslikvidation. Ett sådant beslut gäller omedelbart, om inte annat beslutats.

13 b §

Statens skolinspektion ska återkalla ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet som Skolinspektionen har meddelat enligt denna lag, om

1. utbildningen inte har startat senast två år efter det första läsårs godkännandet avser,

2. utbildningen i annat fall inte har bedrivits under en tid av två år, eller

3. den enskilde begär det

Om det i fall som avses i första stycket endast är en del av utbildningen vid en viss skolenhet som inte har startat, inte längre bedrivs eller som den enskilde inte längre vill ha ett godkännande för, får återkallelsen avse denna del av utbildningen.

Skolinspektionen får i fall som avses i första stycket 1 eller 2 avstå från att återkalla godkännandet om det finns särskilda skäl.

13 c §

En kommun ska återkalla ett godkännande av en enskild som

huvudman inom skolväsendet eller ett beslut om rätt till bidrag som kommunen har meddelat enligt denna lag, om

1. verksamheten inte har startat senast två år efter den första tidpunkt som godkännandet avser,

2. verksamheten i annat fall inte har bedrivits under en tid av två år, eller

3. den enskilde begär det.

En kommun får i fall som avses i första stycket 1 eller 2 avstå från att återkalla godkännandet eller beslutet om det finns särskilda skäl.

16 §

Tillsynsmyndigheten får besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft.

Tillsynsmyndigheten får besluta att ett beslut om återkallelse *enligt 13, 13 b, 13 c eller 14 §* ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft.

28 kap.

2 §⁴

Beslut av Statens skolinspektion får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller 24 kap. 3 a § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 eller 14 §,

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller 24 kap. 3 a § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13, *13 a, 13 b första stycket 1 eller 2* eller 14 §,

2. medgivande enligt 24 kap. 4 a § eller återkallelse av sådant medgivande enligt 26 kap. 13 §,

3. förklaring om rätt till bidrag enligt 24 kap. 6 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13 §,

4. statliga åtgärder för rättelse enligt 26 kap. 17 §,

5. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 §, eller

6. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

5 §⁵

Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller 24 kap. 3 a § eller återkallelse

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller återkallelse av sådant

⁴ Senaste lydelse 2015:802

⁵ Senaste lydelse 2012:109

- av sådant godkännande enligt 26 kap. 13, 13 a, 13 c första stycket 1 eller 2 eller 14 §,
2. bidrag enligt 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 31 eller 35 § eller 19 kap. 45 §,
3. avstängning enligt 5 kap. 17 eller 19 §,
4. föreläggande för vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter enligt 7 kap. 23 §,
5. skolskjuts enligt 10 kap. 32 § första stycket, 10 kap. 33 § första stycket, 11 kap. 31 § första stycket, 11 kap. 32 § första stycket, 18 kap. 30 § första stycket eller 18 kap. 31 § första stycket,
6. ekonomiskt stöd till inackordering enligt 15 kap. 32 § eller 18 kap. 32 § första stycket,
7. medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt eller återkallelse av sådant medgivande enligt 24 kap. 23 eller 24 §,
8. rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 eller 15 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13 §, 13 a eller 13 c § första stycket 1 eller 2,
9. bidrag enligt 25 kap. 11 §,
10. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 §, eller
11. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

29 kap.

24 §⁶

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, utöver vad som i övrigt följer av denna lag, meddela föreskrifter om

Regeringen får, utöver vad som i övrigt följer av denna lag, meddela föreskrifter om

1. att enskilda får sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,
2. att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor som avses i 1, och
3. ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall som avses i 1 och 2 ska få sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg.
2. att kommuner får, när det gäller distansundervisning av utlandssvenska elever som varaktigt vistas utomlands, sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,
3. att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor som avses i 1 och 2, och
4. ytterligare villkor för tillstånd som avses i 1 och 2.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2018.

⁶ Senaste lydelse 2012:109.

Följande instanser har inkommit med yttrande över betänkandet: Förvaltningsrätten i Stockholm, Justitiekanslern (JK), Polismyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Datainspektionen, Myndigheten för delaktighet, Arbetsgivarverket, Barnombudsmannen, Statskontoret, Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sameskolstyrelsen, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Linköpings universitet, Högskolan i Halmstad, Konkurrensverket, Bolagsverket, Regelrådet, Diskrimineringsombudsmannen, Arbetsmiljöverket, Arbetsdomstolen, Forshaga kommun, Göteborgs kommun, Habo kommun, Lunds kommun, Malmö kommun, Malå kommun, Mora kommun, Mölndals kommun, Nora kommun, Norrtälje kommun, Sala kommun, Stockholms kommun, Strängnäs kommun, Valdemarsviks kommun, Värmdö kommun, Årjängs kommun, Academedia AB, Friskolornas riksförbund, Föräldraalliansen Sverige, Internationella Engelska skolan i Sverige AB, Lärarnas Riksförbund, Rekonstruktör- och konkursförvaltarcollegiet (REKON), Svensk Utlandsundervisnings Förening (SUF), Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Landsting.

Spontana yttranden har därutöver inkommit från Svenskar i Världen, FSO Fria förskolor, Riksförbundet FUB och Nacka kommun.

Följande instanser har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian, men har förklarat sig avstå eller har inte inkommit med yttrande: Riksdagens ombudsmän (JO), Götene kommun, Hofors kommun, Håbo kommun, Krokoms kommun, Laholms kommun, Marks kommun, Nybro kommun, Perstorps kommun, Ronneby kommun, Skinnskattebergs kommun, Sundsvalls kommun, Upplands Väsby kommun, Växjö kommun, Älvkarleby kommun, Älvsbyns kommun, Almega, Arbetsgivarföreningen KFO, Företagarna, Handikappförbunden (HSO), Idéburna skolors riksförbund, Kunskapsskolan i Sverige AB, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lika Unika, Lärarförbundet, Riksförbundet BRIS, Småföretagarnas Riksförbund, Svenska Montessoriförbundet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges Elevkårer, Sveriges Elevråd SVEA, Sveriges skolledarförbund, Thoréngruppen AB, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Vittra AB och Waldorfskolefederationen.